

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 14 oktober 2010

MEDITATIE

Gods heil, Uw zegen

Wat een dierbare, kostelijke geloofsbelijdenis beluisteren wij in deze tekstwoorden. David, in de strijd zijnde, mocht van de mensen afzien, van zichzelf afzien en getuigenis geven: "Het heil is des HEEREN".

Zo mocht ook eens Jona in de diepte getuigen: "Het heil is des HEEREN". Welk een eeuwig wonder is het als dit, door genade, geleerd mag worden. Welk een kostelijke wetenschap wordt hierin verklaard: het heil, de verlossing, de zaligheid, kan van beneden niet komen. Alle vlees heeft zijn weg bedorven en verzonddigd, tesamen zijn we onnut geworden. Er is echter één volk, dat er door wederbarende genade achter gekomen is, wat het geworden is in de diepe val in Adam. O, die breuk die door de zonde geslagen is. En hoe de ziel ook naar behoud tracht te werken, al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed. Hoe mochten voor David, en voor de ganse Kerk op aarde, de drukwegen meewerken ten goede. Welk een wonder is het om ontdekt en ontgrond te worden; om in te leven dat het van

Het heil is des HEEREN; Uw zegen is over Uw volk. Sela.

Psalm 3:9

beneden nooit meer komen kan. Wat een wonder, wanneer de dood voor ogen gezien wordt en de boodschap "Het heil is des HEEREN" mag worden verstaan, gekend en ingeleefd. Wat een wonder om te mogen verstaan hoe de zaligheid is uitgedacht van eeuwigheid, uitgewerkt in de tijd door Christus en door genade ingewerkt wordt in het hart, om tenslotte als een leeg vat aan Zijn voeten te worden gebracht en uit Zijn volheid te ontvangen genade voor genade. Hoe is dat heil verworven? Van eeuwigheid heeft Christus zich gegeven om in de tijd dat heil, die zaligheid uit te werken. Hoe diep is Hij af willen dalen om, plaatsbekledend voor de Kerk, in de staat en trappen van Zijn vernedering door lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid, het recht te voldoen, het leven te verwerven, de toorn Gods te stillen, de vloek der wet

te dragen en weg te dragen, een eeuwig gerechtigheid te verwerven. Welk een duur verworven heil! Welk een wonder om onderwerpeijk, bij het verlies van alles van wat van de mens is, gebouwd te mogen worden op dat dierbare, noodzakelijke Fundament der zaligheid. Welk een groot voorrecht is het dat heil, die zegen te mogen ontvangen uit loutere genade en op grond van het verheerlijkte recht in Christus.

"Uw zegen is over Uw volk. Sela". Wat een eeuwig wonder om tot dat volk te mogen behoren. Er zijn vele volken op de aarde, maar er is maar één volk van God. Eén volk dat verkoren is van eeuwigheid, wedergeboren in de tijd om te leren wandelen op de smalle weg der zaligheid. Eén volk dat inleeft: ik heb de eeuwig toorn Gods, de vloek verdiend; ik heb mij de eeuwig rampzaligheid waardig gemaakt. Maar dat volk leert ook door de liefde te buigen, dat leert hier te sterven, dat volk leert te verliezen om de dierbare zegen te ontvangen. Die zegen, die gunst, die alleen rijk maakt voor tijd en eeuwigheid.

Hoe noodzakelijk is het om, nu het nog het heden der genade is, stilgezet en omgezet, weer te mogen horen met gewezen en met smekingen. Hoe noodzakelijk is het om te leren afzien van alles wat geen grond heeft voor de eeuwigheid; gebonden te liggen aan de troon der genade om geholpen te worden op Zijn tijd. Hoe noodzakelijk is het te leren vragen naar Hem en Zijne sterkte, naar Hem, die alle heil bewerken kan. Hoe noodzakelijk is het om zielsbevindelijk die kostelijke geloofsbelijdenis te mogen kennen: "Het heil is des HEEREN; Uw zegen is over Uw volk. Sela".

*Maar, trouwe God, Gij zijt
Het schild dat mij bevrijdt,
Mijn eer, mijn vast betrouwen.
Op U vest ik het oog;
Gij heft mijn hoofd omhoog,
En doet m' Uw gunst aanschouwen. (...)
(Psalm 3:2)*

Inhoud

89e jaargang

Nr. 2

- 1 Gods heil, Uw zegen
- 2 Bladzijden uit een synodaal journaal (2)
- 3 De Naam: Bijbelstudie over de namen van de Middelaar (40)
- 4 Nationale Synode
- 5 Even maar...
- 6 De catechisatielessen zijn weer begonnen
- 7 De Jakobsladder (2)
- 8 Zorg voor jongeren(3)
- 10 Boekennieuws
- 11 Kerknieuws
- 15 Berichten
- 15 Kerkdiensten

Uddel,

ds. G. Mouw

Bladzijden uit een synodaal journaal

Generale Synode 2010

Na de morgenpauze op de eerste zittingsdag van de Generale Synode op 15 september vroegen de contacten met de vertegenwoordigde kerken uit het buitenland alle aandacht.

De voorzitter stelde bij punt 4 van de agenda de afgevaardigden in de gelegenheid om de groeten van hun kerken over te brengen. Het feit dat er een correspondentieband met deze kerken bestaat, geeft de afgevaardigden ook het recht om gevraagd en ongevraagd de synode van advies te dienen. Ook ds. A. Moerkerken, de rector van de Theologische School, die door de synode tot adviseur werd benoemd en in verband met zijn gezondheid alleen gedeelten van de synode bijwoonde, kreeg dat recht. De preses ging ook met een enkel woord in op de verslaggeving van de synode door het Reformatorisch Dagblad, dat daartoe een verzoek had ingediend. De synode heeft een ambtelijk, binnenkerkelijk karakter en is alleen voor leden toegankelijk. Dit brengt met zich mede dat het moderamen uiteindelijk vaststelt wat er wordt gepubliceerd. De vergadering ging met het een en ander akkoord.

Zorgen overzee

Als eerste spreker kreeg ds. A.H. Ver-

hoef het woord. Hij wees erop dat bij het overbrengen van de groeten ook behoort het informeren naar elkaars welstand en het bekend maken van elkaars zorgen en noden. In dit verband schetste hij een viertal noden van de Amerikaanse gemeenten.

Allereerst ging hij in op de nood van de prediking. Hij memoreerde het heengaan van ds. J. Spaans in 2009, die een grote plaats innam in het geheel van de gemeenten. Aangrijpend is ook het feit dat het Curatorium negen jaar achtereenvolgens geen student kon aannemen en dat een dienstdoende predikant in Bolivia ontbreekt.

Veel zorg geeft ook het strakke visumbeleid van de Verenigde Staten. Predikanten uit Canada ervaren vaak moeilijkheden bij de grens als zij in de VS willen preken. Het onderwijs aan de kinderen van de gemeenten op eigen scholen, die goeddeels zelf moeten worden gefinancierd, vraagt grote offers. Hij memoreerde met veel erkentelijkheid de hulp die het Deputaatschap Bijzondere Noden elk jaar weer biedt en die verdeeld wordt over een aantal kerkenraden. Zij helpen ouders voor wie de kosten te zwaar zijn. Niet elk gezin kan \$ 9000 tot \$ 14.000 per jaar opbrengen voor het onderwijs van de kinderen. De grootste nood is echter het gebrek aan biddende vaders, moe-

ders, grootouders en personeelsleden.

Tenslotte ging de spreker in op de geestelijke vrucht van de Evangelieverkondiging. Komt het zaad van het Woord in Noord-Amerika nog wel op? Het is waar dat men nog ontdekte zondaren tegenkomt, maar oefeningen in het genadeleven ontbreken veelal. Het geoefende volk des Heeren is weggefallen. Het plaatsmaken van de werk in de harten voor Christus wordt steeds minder beluisterd. We kunnen en mogen niet zeggen dat de Heere ons heeft verlaten, maar de zorgen over het geestelijke leven blijven groot.

Ds. Verhoef besloot zijn toespraak met een heenwijzing naar het woord van Johannes de Doper: 'Hij moet wassen, ik minder worden'. Dat wordt geleerd in een weg van afbreken en ontledigen. De Heere maakt Zijn volk arm, opdat het Christus mag begeeren. De ouden zeiden wel eens: Van kerkelijke vergaderingen wordt je ziel niet vet. Maar als we als ambtsdragers minder worden, zal die gezegende Christus meerder worden. Dat wens- te hij de vergadering van harte toe.

Ds. van Eeckevelt, de preses, wees er in zijn antwoord op dat er ook in Nederland veel zorgen en noden zijn. Ook hier tekenen zich zorgen over het christelijk onderwijs af. Ook hier is er sprake van uitholling van binnenuit. Ook hier is veel van het oude volk des Heeren weggefallen. Het is waar dat wij niet minder willen worden, maar de Heere gebruikt wegen en middelen, zodat Christus in het leven van de kerk al maar groter wordt. De Heere gaat nog door met Zijn werk.

De Heilige Geest zal het doen

Vervolgens kreeg pendeta M. Nekwek van de GJPI op Papua in Indonesië de gelegenheid om de vergadering toe te spreken. Hij begon met het overbrengen van de hartelijke groeten van de gemeenten op Papua en van de zendingsarbeiders aldaar. Hij sprak zijn grote erkentelijkheid uit voor de ontvangen uitnodigingen, alsmede zijn blijdschap dat hij en zijn medebroeder na een lange reis de synode mochten bijwonen. Die aanwezigheid onderstreept de diepe verbondenheid tussen onze kerken. Daaruit wordt ook duidelijk dat er een werkelijke broederschap is ontstaan door de genade van God.

Hier spreken wij verschillende talen, maar een woord hoeft niet te worden vertaald: de naam Christus. Als

die naam in een zondaarshart wordt toegepast, ontstaat er een vreugde in God. Alleen door de genadige verkiezing in Christus zijn wij elkanders broeders geworden.

Ds. Nekwek beklemtoonde dat het van groot belang is om met elkaar te spreken op grond van de Schrift en de belijdenis. De GJPI is nog een heel jonge, kleine kerk. Er zijn veel zorgen. Er is veel strijd. Maar de Heilige Geest, Die krachtig is en onweerstaanbaar, zal het werk doen. De spreker vroeg nadrukkelijk om voorbede voor de plaatselijke kerken. Ook wees hij op het geringe aantal zendingswerkers, dat momenteel nog werkzaam is op Papua. Hij verzocht werkers te zenden, die de jonge kerk kunnen helpen. Al strijdend mogen wij onze zaken overgeven in de handen van de Heere, de Almachtige.

Ds. Nekwek sprak de wens uit dat de Heere in het midden van de synode zou mogen zijn en dat hij de vergadering meer en meer zou mogen inleiden in de diepten Gods. Hij besloot met het voorlezen van 2 Korinthe 3:17: 'De Heere nu is de Geest; en waar de Geest des Heeren is, aldaar is vrijheid'. Hij wenste die leiding des Geestes de vergadering van harte toe en wees erop dat we allen de persoonlijke vervulling van ons hart door de Heilige Geest nodig hebben. In zijn beantwoording memoreerde de preses dat vijftig jaar geleden ds. G. Kuijt nog met het zendingswerk moest beginnen. Toen was er nog niets te zien van een kerk, maar de Heere heeft het werk kennelijk willen zegenen. Uw taal is een andere dan de onze, maar als kinderen van God elkaar ontmoeten, begrijpen ze elkaar. Ze spreken de tale Kanaäns. Dan vallen de taalverschillen weg. U gaf aan dat u maar een kleine denominatie vormt, die midden in de strijd staat. Wij wensen u toe het woord van Christus tot de gemeente van Filadelfia: 'Want gij hebt kleine kracht, en gij hebt Mijn woord bewaard en Mijn Naam niet verloochend'. De preses besloot met de broeders uit Papua te verzekeren dat vrijwel elke zondag in alle gemeenten in Nederland voor het zendingswerk en voor de jonge zendingskerken wordt gebeden.

De HEERE is de Getrouwe

Rev. J.A. Ebeke kreeg nu het woord om zich tot de vergadering te richten namens de Nigeria Reformed Church. Deze jonge kerk kwam voor het eerst in 2008 in generale synode bijeen. De spreker begon met een

Bijbelstudie over de namen van de Middelaar

SCHEPPER
SILO
SPRUIT
STEENROTS
TESTAMENTMAKER

'Hoor nu toe, Jozua, gij hogepriester, gij en uw vrienden, die voor uw aangezicht zitten, want zij zijn een wonderteken; want zie, Ik zal Mijn Knecht, de SPRUITE, doen komen.'

Zacharia 3:8

De Heere geeft de profeet Zacharia onderwijs in nachtgezichten. In het vierde nachtgezicht vinden we de hogepriester Jozua die beschuldigd wordt door de duivel. Hij wordt verlost, God de Vader spreekt. Vrijgesproken van schuld en straf en een recht op het eeuwige leven. Op grond van de verdienste van de Engel des HEEREN. Om het eeuwig welbehagen.

Een onreine hogepriester wordt gereinigd. We treffen hem in dit nachtgezicht aan als een zwijgende man. Hij kon niets inbrengen tegen de beschuldigingen van de satan. Ook kon hij zich niet beroepen op zijn ambt als hogepriester. Zijn geweten veroordeelde hem. De onreinheid en de dood blijft over. Het beeld van de beschuldigde hogepriester is schokkend voor de profeet Zacharia. Maar het is niet minder aangrijpend voor het volk. Dit volk bestaat immers uit teruggekeerde ballingen die met blijdschap en verwachting zien op de hogepriester Jozua? Als deze hogepriester echter onrein is, blijft er van hun verwachting niets over.

De satan heeft machtige middelen tegen de Kerk. Soms benauwt hij met de vijandschap van de wereld. Een andere keer roert de oude mens zich en is er geen kracht in de strijd tegen de zonde. Ook richt de vorst der duisternis zijn pijlen op de dienaren Gods. Moedeloosheid en vertwijfeling maken hun dienen onmogelijk. Jozua heeft geen antwoord. Zijn vrienden ook niet. Maar dan spreekt de Heere (ook) het wonderlijke woord: 'Hoor nu toe, Jozua, gij hogepriester, gij en uw vrienden, die voor uw aangezicht zitten, want zij zijn een wonderteken; want zie, Ik zal Mijn Knecht, de SPRUITE, doen komen'.

Ondanks alles mag Jozua er nog zijn. En ook zijn vrienden, medestrijders in Gods koninkrijk. Het feit dat ze er nog zijn na de ballingschap is een teken. Christus, de Spruit zal komen. Een spruit getuigt van nieuw, smeteloos leven. Moedeloze ambtsdragers, zwijgende schuldigen, God maakt Zijn woord waar. 'Zie, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik den David een rechtvaardige SPRUITE zal verwekken; Die zal Koning zijnde regeren en voorspoedig zijn, en recht en gerechtigheid doen op de aarde. (Jer. 23:5)' Zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn?

Lisse, ds. C. Neele

beeldrijke aanspraak van het moderamen: 'Voorzitter en de leden van de hoge tafel'. Hij bracht de hartelijke groeten over van de jonge kerk en dankte voor de geboden gelegenheid om elkaar hier te ontmoeten.

Hij beklemtoonde dat de Heere de Getrouwe is, al verdienen wij dat niet. In dat verband wees hij op Klaagliederen 3:22-23: 'Het zijn de goedertierenheden des HEEREN, dat wij niet vernield zijn, dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben. Zij zijn alle morgen nieuw. Uw trouw is groot'. God laat steeds weer Zijn liefde en trouw jegens ons zien, ook wanneer wij hier als zondaren bijeen mogen zijn. In het bijzonder mocht de trouw van God worden opgemerkt in de recente geschiedenis van de NRC sinds 2008. Gedurende een periode van twee jaar heeft een zeker persoon geprobeerd om de kerk te laten ondergaan. Hij heeft het de kerk en de predikanten bijzonder moeilijk gemaakt door allerlei onware beschuldigingen te uiten. Dit leidde ertoe dat de kerk geroepen werd om voor de politie in Abuja te verschijnen. Tenslotte werd de zaak voor het hooggerechtshof van Benue State gebracht. Maar overall waar we moesten verschijnen, heeft de Heere Zich de Getrouwe betoond. Er was steeds iemand om ons te helpen. Ds. Ebeke sprak namens zijn kerk een woord van hartelijke dank uit voor de voorbede, die gedaan werd in de gemeenten van Nederland en Noord-Amerika.

Ondanks de grote problemen heeft

de Heere zorg gedragen voor de groei van de kerk. In twee jaar tijd nam het aantal geïnstitueerde gemeenten toe van twaalf tot vijftien en het aantal predikanten van negen tot twaalf. Ook konden twee zendingswerkers uit Nederland welkom worden geheten. De Heere werkt nog in de harten van zondaren naar Zijn belofte. Hij is de Getrouwe. Ds. Ebeke sprak de wens uit dat die getrouwheid van de Heere ook zou mogen worden ervaren in de synodale vergadering. Hij dankte de synode ook voor de toestemming om het Woord te mogen uitdragen in de Nederlandse gemeenten. 'Moge de Naam van Christus over de gehele wereld worden verkondigd, opdat Zijn Koninkrijk vol worde'.

In zijn beantwoording wees ds. Van Ekeveld erop dat de vijanden in Nigeria geprobeerd hebben om de kerk te verwoesten, maar zij hebben de nederlaag moeten lijden. De duivel ging rond als een briesende leeuw, maar hij is een leeuw die aan de ketting ligt. De preses memoreerde hoe hij ds. Ebeke 32 jaar geleden voor het eerst had ontmoet toen hij hem in 1978 mocht dopen. Wij mogen zeggen: God is getrouw voor ontrouwe zondaren.

Met deze woorden werd de behandeling van agendapunt 4 afgesloten. Na de sluiting van de morgenvergadering, volgde de middagpauze.

(wordt vervolgd)

Waarde, ds. M. Golverdingen

Uw brief van 17 juni jl. waarin u de Gereformeerde Gemeenten bericht over het voornemen een nationale synode te houden op DV 10 en 11 december 2010 en waarin u onze gemeenten daarvoor uitnodigt, is besproken in de vergadering van onze Generale Synode van 15 september jl. De Generale Synode heeft besloten niet op uw uitnodiging in te gaan.

De Generale Synode is er zich van bewust dat de gebrokenheid en de verdeeldheid van de kerk schuld is. Voorts erkent de synode dat er een roeping ligt tot eenheid met allen 'die een even dierbaar geloof met ons verkregen hebben' (2 Petrus 1:1). De kerk moet streven naar eenheid met allen die op het fundament van de Schrift en de belijdenis van de kerk der eeuwen kerk begeren te zijn. Onze synode heeft daarom in het verleden een Commissie Kerkelijke Eenheid en Verscheidenheid ingesteld, die opdracht heeft gekregen om samensprekingen aan te gaan met die kerken, die op het fundament van Schrift en belijdenis willen staan en waarmee ook geestelijke herkenning bestaat.

De redenen dat onze Generale Synode op uw uitnodiging niet wenst in te gaan, zijn drieërlei.

In de eerste plaats is de synode van mening dat een Nationale Synode een onjuiste aanduiding is van een platform waarin 'christenen met elkaar spreken over het Evangelie dat hen bindt, en de boodschap die daar voor onze samenleving van uitgaat'. De aanduiding 'synode' behoort te worden voorbehouden aan kerkelijke besluitvormende organen, die door middel van afgevaardigden met mandaat vanuit de kerken aanwezig zijn om kerkelijke zaken te behartigen en daarover besluiten te nemen. De aanduiding 'nationale synode' wekt in dat opzicht verwarring en pretendeert meer dan het kan zijn.

In de tweede plaats acht de synode het in strijd met het hiervoor aangeduide beginsel van het zoeken naar eenheid met hen die op dezelfde grondslag van Schrift en belijdenis staan en waarmee geestelijke herkenning bestaat, dat de Stuurgroep ook bestaat uit vertegenwoordigers van kerkverbanden waarmee die verbondenheid niet bestaat en ook niet wordt gevoeld. Onze vaders hebben de strijd met de Remonstranten niet voor niets gestreden. Het ontbreken van een duidelijke erkenning bij diverse deelnemers van de grondslag

Nationale Synode

Ongetwijfeld heeft u in de krant gelezen dat er initiatieven zijn ontplooid om een Nationale Synode te organiseren voor alle kerken en geloofsgemeenschappen die behoren tot de protestantse traditie in Nederland.

Het voornemen is om in december van dit jaar in Dordrecht een bijeenkomst te houden. Ook onze gemeenten zijn uitgenodigd om met een delegatie van 25 personen tegenwoordig te zijn. Tijdens de zitting van de Generale Synode op 15 september jl. is dit verzoek aan de orde geweest. De

Synode besloot aan dit initiatief niet mee te werken en dat in een brief aan het comité Nationale Synode mee te delen. Het lijkt het moderamen van de Generale Synode goed om de lezers van De Saambinder in kennis te stellen van de motieven die aan het niet meedoen ten grondslag liggen. Daarom wordt de brief aan het comité Nationale Synode hieronder opgenomen.

Geachte leden van de Stuurgroep Nationale Synode,

van Schrift en gereformeerde belijdenis achten wij een miskenning van wat in de Dordtse Leerregels als resultaat van die strijd is verwoord.

De synode betreft het daarom ook ten eerste dat een lid van onze gemeenten deel uitmaakt van de stuurgroep. Met nadruk wil onze Generale Synode stellen dat hij op geen enkele wijze onze gemeenten vertegenwoordigt.

Tenslotte is de synode van oordeel dat de voorgestelde credo-tekst op vele punten niet beantwoordt aan hetgeen de kerk van de Reformatie op grond van Gods Woord heeft beleden. Daarom wordt geen aansluiting gezocht bij de belijdenis van de Vroege Kerk en bij de belijdenisgeschriften van de

Reformatie? De tekst is onduidelijk over de incarnatie of vleeswording van het Woord, spreekt onder andere niet over de hemelvaart van Christus en evenmin over Zijn wederkomst. De lijnen van de Synode van Dordrecht worden niet doorgetrokken. Vage formuleringen laten in het ongewisse wat nu precies wordt bedoeld. Een aantal zaken, die fundamenteel zijn voor het belijden van de kerk der eeuwen en die de eeuwen door een plaats hebben gehad in het apostolicum, ontbreekt. Met teleurstelling heeft de synode hiervan kennis genomen.

De Generale Synode heeft ons verzocht u van haar standpunt in kennis te stellen. We spreken de hoop en de bede uit dat de Koning van de Kerk Zelf bijeen brengt wat bijeen hoort op

grond van Schrift en belijdenis. Onze verantwoordelijkheid in dat opzicht is groot, onze schuld zwaar, maar Christus, Die gebeden heeft om de eenheid van Zijn Kerk, heeft ook gebeden om waarheid voor die Kerk. 'Heilig hen in Uw waarheid, Uw Woord is de waarheid' (Joh. 17:17). Bij die Schriftuurlijke waarheid, die in de gereformeerde belijdenisgeschriften is neergelegd als het credo van de kerk, hebben we de wacht te betrekken.

Met vriendelijke groeten,
Namens het moderamen van de
Generale Synode Gereformeerde
Gemeenten 2010

ds. J.J. van Ekeveld, preses
ds. W. Silfhout, scriba

Even maar.....

Parels

Regelmatig kom je onder de indruk van de goede en pastorale uitleg van de Heilige Schrift, die onze kanttekeningen geven. En ik hoop zo, dat jong en oud dit gevoelén mét mij door het regelmatig raadplegen ervan bij het onderzoeken – niet slechts het lezen – van Gods Woord zullen delen. Met een paar voorbeelden wil ik u dit duidelijk maken.

Het gaat over 1 Kor. 11. Het Schriftgedeelte dat apostolisch onderwijs geeft over de avondmaalspraktijk. Vandaar ook dat ons avondmaalsformulier hiermee inzet en dat de hele structuur van het onderwijzend gedeelte door dit Schriftgedeelte bepaald wordt: de noodzaak van *zelfbeproeving* en het *doel* van de avondmaalsdeelnemers.

Terwijl de avondmaalspraktijk helaas verworpen blijkt tot een demonstratie van tweespalt en verwijdering in plaats van een openbaring van de eenheid van Gods ware Kerk en de gezondheid van de leer, wordt er herderlijk onderwijs gegeven krachtens Christus' persoonlijk geschonken licht (23). Als het goed is, komt dit uit in de tere gemeenschap met de geliefde Dode, de eeuwig Levende en de ze-

ker Komende. Blijkend in de teerheid van de onderlinge verhoudingen. En niet in een egoïstische gezindheid, droevig zelfzuchtig en liefdeloos. Groot is de zonde als dit wordt vervalst! Want in de gang naar de dis spreek je wat uit. In dit verband luisteren we naar onze praktische kanttekeningen.

Allereerst bij 'onwaardig eten en drinken (vers 27a)' zegt kanttekening nummer 71: 'dit geschiedt wanneer de personen niet recht gesteld zijn die ten avondmaal gaan, zijnde óf openbare ergerlijke mensen, die ook daarvan moeten geweerd zijn, óf bedekte huichelaars en in twist staande met hun naaste en met haat, nijd, gierigheid en ongerechtigheid beladen, óf ook wanneer de gelovigen zelf zich daartoe niet behoorlijk hebben bereid óf met behoorlijke aandacht het niet nuttigen'. Het gaat dus om vier mogelijkheden, vier keer het woord *óf*. Een uitleg die alleen maar om stil zelfonderzoek vraagt.

Dan de volgende kanttekening (72) bij de woorden: 'die zal schuldig zijn aan het lichaam en bloed des Heeren' (27b): '... omdat hij het teken des lichaams en bloeds van Christus door zulke misbruiken smaadheid aandoet. Want de

smaadheid die men des Konings zegel aandoet, wordt gehouden alsof zij de Koning zelf aangedaan ware...'. Dat is duidelijk.

Het derde voorbeeld is kanttekening 73 bij vers 28a 'maar de mens beproeve zichzelf...'. Dat is 'onderzoeken zijn gemoed en consciëntie of hij ook in zijn hart gevoeld een recht leedwezen en droefheid over zijn zonden, als ook een vast geloof en vertrouwen op de verdiensten van Jezus Christus, en daarenboven een ongeveinsd voornemen om de zonden meer en meer af te sterven, en in een nieuw godzalig leven voor God te wandelen...'. Kan het kernachtiger gezegd worden, wat nodig is in de nadering tot de heilige dis? Drie zaken: leedwezen, vertrouwen en voornemen. Laten we toch hart en leven onderzoeken. Hierom gaat het, en om niets anders. Ik zou nummer 77, 78 en 81 nog met u willen lezen. Maar misschien heb ik uw belangstelling gewekt om ze zelf na te lezen en voor Gods aangezicht te overdenken. Zullen we de kanttekeningen toch maar hoog houden? Hier spreekt de levende kerk der eeuwen de Schrift na. Hier wordt een mens eerlijk behandeld. Dit zijn parels van Schriftuitleg!

De catechisatielessen zijn weer begonnen

Net na de zomervakantie van de basisscholen kwam een jongere met de vraag: 'Wanneer beginnen de catechisatielessen weer?' De opmerking die erop volgde, was: 'Ik kijk er echt naar uit'. Wat een zegen als het zó leeft in de harten van onze jongere en oudere catechisanten. En in de harten van ouders en catecheten...

Bekend is de uitspraak van Wilhelmus à Brakel: *'Ik kan niet zien, hoe een predikant met een goed gemoed kan leven en sterven, die zijn werk niet maakt van catechiseren; want het volk is doorgaans onwetende, en de vloeiende predikingen zijn niet bekwaam om de onwetende de eerste beginselen van waarheid en godzaligheid in te planten: daartoe is catechiseren het bekwaamste middel, 't welk is hetzelfde als prediken, maar de wijze is verscheiden'* (Redelijke Godsdienst 1, 1996, blz. 669). Dan gaat à Brakel spreken over verschillende vormen van catechese, voor verschillende leeftijden, en met een verschillend doel.

Opmerkelijk dat deze uitspraak zo verrassend actueel is: ook in de zeventiende en begin achttiende eeuw was veel onwetendheid. Ook toen ging de preek vaak over hoofden heen, omdat de meest wezenlijke begrippen niet bekend waren. En zelfs de plaats van catechese (na de prediking) is onverschillig.

In dit artikeltje enkele overwegingen bij het catecheseseizoen 2010/2011, met het verlangen om alle ambtsbroeders/catecheten een hart onder de riem te steken. Daarnaast om alle omstanders in de gemeente op te roepen tot gebed voor onze jongeren, in de branding van deze tijd. En -niet te vergeten- gebed voor al onze catecheten die van week tot week het catechiseren ter hand nemen.

De 'dwaasheid' van catechiseren

Als de apostel Paulus over de prediking spreekt, klinkt het: *'Want nadeemaal in de wijsheid Gods de wereld God niet heeft gekend door de wijsheid, zo heeft het Gode behaagd, door de dwaasheid der prediking zalig te*

maken die geloven' (1 Korinthe 1:21). Het middel van de catechisatie mogen we dan ook gerust 'de dwaasheid van catechiseren' noemen.

Natuurlijk is het niet onverschillig op welke wijze de ambtsbroeders deze arbeid ter hand nemen. Graag verwijzen we naar de praktische adviezen van wijlen broeder J. de Jager, voorin zijn boek *"Catechisatieschetsen, bij het vragenboekje van Hellenbroek"*. Met name op pedagogisch-didactisch vlak (hoe pak ik het aan?) vinden we hier de belangrijkste richtlijnen voor een ordelijke catechisatieles. Van de opstelling van stoelen en tafels tot en met de lengte van het gebed... Alles wat we eraan kunnen doen om één en ander goed te laten verlopen moeten we niet nalaten. Het is overbodig om te zeggen dat dit ook de inhoudelijke voorbereiding betreft. Naast de Heilige Schrift en de belijdenisgeschriften der Kerk is er een keur aan oudere en nieuwere naslagwerken.

Maar uiteindelijk moeten we het niet van het menselijk verstand en de rede verwachten. De bijbelse leer van zonde en genade, Adam en Christus (de Gekruisigde) is de Joden een ergernis en de Grieken een dwaasheid. Of in hedendaagse termen: de Schriftuurlijk-bevindelijke leer, die naar de Godzaligheid is, komt moeizaam 'binnen' bij sommige jonge mensen en roept weerstand op bij anderen. En gelukkig is daarmee niet het laatste woord gezegd. Wat voor de prediking waar is, geldt ook de catechese: *'Maar hun die*

geroepen zijn, beide Joden en Grieken, prediken wij Christus, de Kracht Gods en de Wijsheid Gods. Want het dwaze Gods is wijzer dan de mensen, en het zwakke Gods is sterker dan de mensen' (1 Korinthe 1:24,25). En onze kanttekenaren schrijven daarbij: *'Dat is, hetgeen zij voor zwak en van geen kracht*

houden om de mensen tot de zaligheid te brengen, is sterker of krachtiger dan zij met al hun vermetele welsprekendheid en aanzienlijkheid' (kanttekening 58).

Deze woorden overwegend moesten we het maar afleren om zelfs maar te proberen 'welsprekend' catechisatieonderwijs te geven of te ontvangen. Het welbehagen, gelegd in de hand van de Koning der Kerk, zal gelukkig voortgaan, ook door de dwaasheid van het catechese-onderwijs.

Methode

Toch niet helemaal onverschillig is de methode die we gebruiken. Veel van de gebruikelijke boekjes en (verwerkings)methoden zijn echt bruikbaar, als de catecheet probeert om eenvoudig en helder uitleg te geven. Maar een doorgaande lijn, vanaf onze jongste catechisanten tot aan de belijdeniscatechisanten, lijkt nog te ontbreken. Wellicht is een poging om vanuit alle bestaande boekjes (inclusief het vertrouwde vragenboekje van Hellenbroek) een leerlijn te destilleren, in aantocht.

In de gemiddelde gemeente zal de catechisatieavond hét moment zijn waarop de meeste jongeren van de gemeente samenkomen. Allerlei jongeren, met uiteenlopende motivatie, met grote verschillen in opleiding etc., vullen de catechisatieruimten. In zichzelf onbekwame mensjes worden geroepen om onderwijs te geven. Om *'de onwetenden de eerste beginselen van waarheid en godzaligheid in te planten'*, sprak à Brakel. Dat zelfs de meest ervaren en onderlegde catecheten daartoe niet bij machte zijn, behoeft geen toelichting.

Een andere vraag is deze: kennen we iets van die innerlijke bewogenheid die in Jezus was? Zien wij op de wereld om ons heen, dan lijkt het een verlo-

Een catechisatiegroep uit Klaaswaal.

ren zaak. Maar als we mogen zien op de vastheid van Gods Woord en werk dan moet dit ons wat doen: in een wereld die gonst van onrust, waarin satan (als een briesende leeuw) meer dan ooit trekt aan onze jonge mensen, geeft de Heere ons een taak! Om eenvoudig de arbeid ter hand te nemen en in liefde tot het opkomend geslacht te spreken van Die God, Die het zo eeuwig waard is gediend en gevreesd te worden.

Wellicht moeten we onszelf menigmaal overwinnen als we zien op datgene wat onze jongeren uiterlijk en innerlijk bezig houdt. Maar als de Heere ons voor het eerst of bij vernieuwing doet zien wie we waren, zijn en blijven, kan het toch niet anders of we begeren de hand aan de ploeg te slaan. Al is het somtijds zuchtend

en bevreesd. Maar de Heere geve dat het bij tijden ook leven mocht: *'Regeer ons (en onze catechisanten) alzo door Uw Woord en Uw Geest, dat wij ons hoe langer hoe meer aan U onderwerpen; bewaar en vermeerder Uw Kerk; verstoort de werken des duivels en alle heerschappij welke zich tegen U verheft, mitsgaders alle boze raadslagen die tegen Uw heilig Woord bedacht worden; totdat de volkomenheid Uws Rijks kome, waarin Gij alles zult zijn in allen (HC, Zondag 48).*

Die tweede bede van het volmaakte gebed van de grote Leraar ter gerechtigheid, wensen we in het hart en op de mond van catecheten, catechisanten, ouders en elk gemeentelid.

Geldermalsen,

ds. B. Labee

engelenfiguren! Kort daarna is de bekeerde moordenaar ingegaan in het eeuwig heiligdom door het bloed van Jezus, op een verse en levende weg (Hebr. 10:19, 20). Zonder enige verdienste zijnerzijds, uit louter genade, met de geschonken en toegerekende gerechtigheid van Christus. Als had hij zelf al de gehoorzaamheid volbracht, die Christus voor hem volbracht heeft. 'Want indien door de misdaad van één de dood geheerst heeft door dien énen, veel meer zullen degenen die den overvloed der genade en der gave der rechtvaardigheid ontvangen, in het leven heersen door dien Enen, namelijk Jezus Christus' (Rom. 5:17). Hij is de Weg! 'Die oren heeft, die hore wat de Geest tot de gemeenten zegt. Die overwint, Ik zal hem geven te eten van den Boom des levens, die in het midden van het paradijs Gods is' (Openb. 2:7).

2

De Jakobs ladder

Wet is kenbron der ellende

Adam en Manninne hebben na de val vijgenboombladeren tezamen gehecht en zich schorten gemaakt om hun naaktheid te bedekken. En toch zei Adam, nadat God hem geroepen had uit het midden van het geboomte van de hof: '...want ik ben naakt...' (Gen. 3:10). Staande voor God in zijn schuld en schande, wist hij dat zijn zelfgemaakt schort z'n naaktheid voor God niet verbergen kon.

O, dat schorten maken van vijgenbladeren en zich die aandoen! Een mens doet van nature niet anders. Hij kan en wil uit zichzelf altijd maar in de weg van een verbroken werkverbond het leven zoeken. Ja, niet alleen maakt hij van het werkverbond een genadeverbond, ook maakt hij op allerlei manier van het genadeverbond een soort werkverbond. Maar die beide schorten zullen zijn geestelijke naaktheid niet beter bedekken voor God, dan het kleed van vijgenbladeren dat Adam zich maakte.

Is het niet inderdaad de grootste ellende van de mens dat hij zijn ellende niet kent? Is het niet een groot wonder als God een kind des toorns roept met een zaligmakende roeping? Dan worden de blinde zielsogen geopend en de geestelijke naaktheid in beginsel gezien. De wet als kenbron van de ellende laat zijn eis en vloek horen. Welke bedekking er ook wordt gemaakt, de wet zwijgt niet. Leeg en waardeloos blijkt alle pogen om vrede met God te maken. Niets is er te geven tot lossing van de ziel. Niet alleen klagen de ongerechtigheden de ziel aan,

Engelen hebben gejuicht toen God de aarde schiep (Job 38:7). Zij hebben de mens gezien versierd met Gods beeld en hun Schepper verheerlijkt. Maar nu zijn ze gewillig het hemelse paradijs uitgegaan om hun eerste werk (voor zover we weten) op aarde te verrichten: als gewapende wachters openbaren zij de gevallen mens Gods uraakoefenende gerechtigheid.

Is het niet aangrijpend? Staan de heilige engelen niet volkomen aan de zijde Gods? Waar haalt men toch al die verhaaltjes vandaan over engelen als een soort allemansvriendjes? Hoe komt men er bij die majesteitelijk heilige geesten voor te stellen als lieve jongetjes met vleugeltjes? Wat de oorzaak is van die zeldzame oppervlakkigheid? De mens die meent goed en kwaad te kennen, openbaart ook ten aanzien van de engelen de ontzettende werkelijkheid van zijn verduisterd verstand.

Een verse en levende weg

Adam en Eva, zie ze gaan, weggezonden door eigen schuld, uitgedreven naar recht. Hun plaats is buiten het paradijs, hun weg vol doornen en distels. Door hun Rechter gedagvaard hebben ze beleden: 'Ik heb gegeten' (Gen. 3:12^b,13^b). Zie ze gaan, doodschuldig,

beschaamd en bedroefd. Maar niet zonder rokken van vellen die God gemaakt en hen aangetogen had. En ook de naam door Adam aan zijn vrouw gegeven, had geklonken als een lied: Eva - omdat zij een moeder van alle levenden is (Gen. 3:20). Was hen de verborgenheid van het Evangelie niet in beginsel geopenbaard? Ik zal vijandschap zetten! O wonder, het genadeverbond was er vóór het werkverbond; het is van eeuwigheid! In hun harten was de levende hoop geboren op het beloofde Zaad der vrouw, op Hem die in de volheid des tijds komen zou.

Eeuwen en eeuwen later is de Zoon van God Zoon des mensen geworden. Als een wortel uit een dorre aarde sproot Hij uit voor het aangezicht van Zijn Vader. Hetzelfde vlamig wraakzwaard dat de weg van de boom des levens bewaarde, ontwaakte tegen Hem. Ja, het behaagde de Heere Hem te verbrijzelen -tot verheerlijking van Gods deugden, tot vrijkoping van het uitverkoren geslacht. Hoor de genade die in Zijn lippen is uitgestort voor een doemschuldige smekeling: Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn. Zie het voorhangsel, gehangen voor het heilige der heilige, in tweeën scheuren, van boven tot beneden (Matth. 27:51). Uiteen-wijkend mét de geborduurde

maar ook het wegwerpelijk kleeft van eigengerechtigden. De beste werken worden enkel schuld.

Zo wordt de zondaar op verloren grond gebracht. Afsneden van zijn werken houdt hij het vonnis van de dood over. Zonder hoop en vol droefheid veroordeelt hij zichzelf voor het aangezicht van een beminnelijke en rechtvaardig God. Om dan niet met zijn heilzame wanhoop uitgedreven te worden, maar te horen dat het heil des Heeren is: Ik zal vijandschap zetten... O, dat eerste evangelielicht aan de ziel geopenbaard, dat wonderlijke *Ik zal!* Dan kan een in zichzelf verloren mens nog zalig worden omdat God Zijn welbehagen openbaart in het Zaad der vrouw.

Tuchtmeester tot Christus

't Is wel wat geweest: de Weg des levens verkondigd én uit de hof van Eden verzonden. Ja *uitgedreven*, terwijl cherubs en een vlamme lemmer eens zwaards de weg des levens bewaarden. God weet wel wat van Zijn volk te wachten is. Hij zorgt er Zelf voor dat ze goed aan de weet komen dat de weg naar de boom des levens volkomen afsneden is. Alleen dan zal dé Boom des levens hen recht noodzakelijk worden.

Hoort u soms bij degenen die met de belofte Gods uit het paradijs verdreven werden, terwijl het vlamme wraakzwaard de weg van de boom des levens bewaarde? Weet u niet dat in dit alles de bazuin des evangelies klinkt: 'Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven' (Matth. 11:28).

**De Heere heeft beloofd:
'Maar Ik zal in het midden
van u doen overblijven een
ellendig en arm volk; die
zullen op den Naam des
HEEREN betrouwen'.**

Ach, er wordt wat afgetobd door Gods kinderen. Abram en Sara waren ook nog niet gestorven aan werkzaamheden vanuit een verbroken werkverbond. Ze wilden meehelpen om de eens geschonken belofte in vervulling te doen gaan. Eensgezind werd door hen besloten dat Abram de Egyptische dienstmaagd Hagar er maar als vrouw bij moest nemen. Zal oplosende genade niet een eeuwig wonder zijn? Maar dan in die weg waarin

God wordt verheerlijkt, de zondaar op het diepst vernederd en Christus op 't hoogst verhoogd.

De Boom des levens en Zijn vruchten. De Heere heeft beloofd: 'Maar Ik zal in het midden van u doen overblijven een ellendig en arm volk; die zullen op den Naam des HEEREN betrouwen' (Zef. 3:12). Eenmaal zal dat volk eigen-bestaan en alle onvolmaaktheid te boven zijn. Ook al het wet-tisch gewoel waar hun ziel zo zat en vermoeid van kan wezen. Hoe klein toch is aan deze zijde van het graf het beginsel van de nieuwe gehoorzaamheid. Maar in het hemelse paradijs zal hetgeen ten dele is teniet gedaan zijn. 'Zalig zijn zij die Zijn geboden doen, opdat hun macht zij aan de Boom des levens, en zij door de poorten mogen ingaan in de stad' (Openb. 22:13, 14).

Verbondsweldaad

De eerste keer dat de Schrift over engelen spreekt, lezen we *dit*: cherubs en

een vlamme lemmer eens zwaards! Een mens van nature heeft God en de engelen tegen; hij heeft ook de satan tegen hoewel hij hem toegevallen is. En een mens uit God geboren? Hij is Christus en al Zijn weldaden deelachtig. Dat is niet alleen waar als God het toepast, uitwerkt en geloof schenkt, maar dat ligt vast krachtens het eeuwige genadeverbond. Tot de weldaden van het verbond -door Christus verworven- behoort ook de dienst der engelen. 'Zijn zij niet allen gediens-tige geesten, die tot dienst uitgezonden worden om dergenen wil die de zaligheid beërven zullen?' (Hebr. 1:14). God, Christus, de uitverkorenen en de staande gebleven engelen zijn één. Nee, daar had Jakob niet opgerekend... Aan engelen had hij al helemaal niet gedacht...

(wordt vervolgd)

Genemuiden,

ds. C. Hogchem

3

Zorg voor jongeren

Aangesproken door ambtsdragers en ouders

Enkele jaren geleden was ik aanwezig op een verenigingsavond waarbij ook de plaatselijke predikant uitgenodigd was. Het ging die avond onder andere over de vraag hoe de preek overkwam. De dominee stelde zich kwetsbaar op en zei: 'Zeg het maar, jongens. Ik kan er alleen maar van leren'. Een van de jongeren zei toen: 'Dominee, als u ons een Bijbelse en eerlijke boodschap brengt, willen wij graag luisteren'.

De tijden zijn donker, en de toekomst onzeker. Maar veel predikanten kunnen u vertellen dat het regelmatig heel stil is in de kerk. Misschien ervaart u het zelf ook wel. Dan is er het beslag van het Woord. Dan luisteren de mensen, vooral onze jonge mensen. Komt dat door de bijzondere capriolen die de predikant uithaalt? Of door een flitsende liturgie? Nee, juist als het Woord van God eenvoudig wordt verkondigd, en de dominee dicht bij de Schrift blijft, komt het Woord over. De Heidelbergse Catechismus spreekt

daar rijk over in Zondag 31. De verkondiging van het Evangelie is een van de twee sleutels van het hemelrijk. De Heere gebruikt die sleutel om Zijn hemelrijk te openen, en -want de aangrijpende keerzijde is ook waartoe sluiten.

Aangesproken

Er ligt volgens het LCJ-rapport "Om het hart van de kerk" een direct verband tussen het begrijpen van de preek en een zich aangesproken voelen. Bij ongeveer de helft van de +16 jongeren is dat verband aan te wijzen. Bij -16 jongeren is dat percentage lager.

Jongeren zijn over het algemeen positief ten opzichte van ambtsdragers. 82 procent van de LCJ-jongeren vindt dat een predikant/catecheet goed luistert naar hun (kritische) vragen. Overigens daalt dat percentage tot 52 procent voor de overige ambtsdragers. Kennelijk - en begrijpelijk - is een direct contact van groot belang.

Dit beeld komt overeen met het beeld dat opkwam uit het jeugdonderzoek

van Coby Meurs-Lambregts uit 2003. Ook de 1100 catechisanten van de Gereformeerde Gemeenten ervoeren hun ambtsdragers als betrokken en bewogen.

Ik geef dit graag door omdat we elkaar nog wel eens een ander beeld aanpraten. Laten we de mogelijkheden die dit geeft, benutten door dit positieve beeld als basis te gebruiken voor goed contact met de jongeren in de gemeente. Dit wordt door jongeren echt gewaardeerd!

Mogelijkheden voor contact zijn er te over via de prediking en de catechese. Het is zo belangrijk met jongeren te praten over hun eigen leven in de (jeugd)cultuur, maar ook over de preek en de catechisatie. Wat komt over? Wat spreekt aan? Hoe kun je ze bereiken? Het helpt om in de preek de kinderen en de jonge mensen op een goede manier aan te spreken.

Ook het huisbezoek, (een bezoek aan) de vereniging en de jongeren in de wijk van een ouderling bieden aanknopingspunten voor gesprek. De hoogte- en dieptepunten in het leven van jongeren zijn bijvoorbeeld vrij natuurlijke aanleidingen tot nader contact.

Goed contact

Onlangs hoorde ik van een predikant die alle jongeren in zijn gemeente rondom hun verjaardag opbelde. Dat vroeg best discipline, want het waren 170 jongeren, maar hij was ervan overtuigd dat dit positieve invloed kon hebben op hun luisterhouding onder de Woordverkondiging. Zouden ze niet anders luisteren op de zondag na hun verjaardag? Dit zal niet voor iedereen haalbaar zijn –denk aan onze predikanten in grote gemeenten als Rijssen of Kootwijkerbroek– maar iedere ambtsdrager zal op zijn manier een goed contact met de jongeren kunnen opbouwen. Niet als doel op zich, om zo nodig goede maatjes met de jongeren te worden, maar vanuit de bewogenheid die ook in Christus Jezus was. Met het oog op hun behoud.

Op dit moment gaan veel jongeren uit de reformatorische kerken naar buitenkerkelijke initiatieven als Jij daar! en HeartCry. We zien het met zorg gebeuren. Ook (de achterban van) het LCJ worstelt daar overigens mee. Wat opvalt, is dat bij bijvoorbeeld Jij daar! veel aandacht is voor de directe aanspraak van jongeren, geestelijk en in hun belevingswereld, en de persoonlijke aandacht voor hun vragen.

Maar is het niet veel beter dat ouders en ambtsdragers dat doen, binnen de context van de kerkelijke gemeente? Het kan en zal tot zegen van de jongeren zijn! Maar dan moet u het wel dóen.

Mijn Zaligmaker

Ongeveer de helft van de +16 jongeren voelt zich aangesproken onder de preek. Dat is een mooi gegeven. Maar aangesproken worden, is niet hetzelfde als geloven. Dat het belangrijk is duidelijk uit te leggen wat geloven is, blijkt ook uit het rapport van het LCJ. In het vorige artikel kwam naar voren dat jongeren die de Bijbel beter begrijpen, Bijbels (willen) leven. Dit patroon zie je ook terug in het omgaan met Bijbelvertalingen, maar –opvallend genoeg– niet bij de persoonlijke stelling ‘De Heere Jezus is mijn Zaligmaker’. Integendeel, het blijkt dat jongeren die positief reageren op de stelling ‘de Heere Jezus is mijn Zaligmaker’, meer naar films kijken dan jongeren die negatief antwoorden (57 versus 47 procent)...

De LCJ-onderzoekers leggen hier terecht de vinger bij. Misschien hebben jongeren de stelling verkeerd gelezen en gedacht aan ‘De Heere Jezus is de Zaligmaker’ of ‘De Heere Jezus is de Enige Die mij kan zalig maken’. Maar als de stelling wel goed geïnterpreteerd is, dan komt hier een onmogelijke kloof tussen leer en leven openbaar.

Het LCJ haalt hierbij 1 Johannes 2:3-6 aan, waar in vers 4 staat: ‘*Die daar zegt: Ik ken Hem, en Zijn geboden niet bewaart, die is een leugenaar, en in dien is de waarheid niet.*’ Dat is scherpe taal, maar wel eerlijk. Is er onder jongeren niet sprake van te weinig besef van de ernst van de zonde, in het licht van de heiligheid des Heeren? Beseften ze de rijkdom van Gods genade en de prijs die daarvoor betaald moest worden? Wordt er niet te gemakkelijk over ‘mijn geloof’ gesproken? Alleen door wedergeboorte gaan we opnieuw zien, maar hoe komt het dat dit bij jongeren zo functioneert? Omdat wij als opvoeders hier wezenlijke zaken hebben laten liggen? Leven de kernwaarden van het Woord voor ons, in dezelfde ernst en scherpheid die ook in de Bijbel ligt?

Kerkje in de kerk

Hier ligt voor ouders, ambtsdragers en jeugdwerkers een belangrijke taak.

Het onderzoek “Om het hart van de kerk” laat zien dat, wanneer ouders hun kinderen stimuleren met de dingen van de eeuwigheid bezig te zijn, ze vaker Bijbels genormeerde opvattingen en een positievere vrijetijdsbesteding hebben. Wanneer ouders hun kinderen dus stimuleren naar de vereniging te gaan en met hen proberen na te praten over de preek, is dat niet tevergeefs. Dat mag tot bemoediging zijn voor ouders die daarmee dagelijks worstelen.

Het is zeker geen garantie. Zalig worden we alleen uit genade en soms zie je in positieve gezinnen zomaar ineens een schaap afdwalen. Maar wie er bij zijn kinderen op aandringt persoonlijk uit de Bijbel te lezen en te bidden, mag in die weg ook uitzien naar de zegen van de Heere. Wie probeert in zijn gezin en op de vereniging een positief, geestelijk klimaat te scheppen, doet dat met de bede of de Heere daaraan zijn onmisbare zegen wil verbinden.

De oudvaders en puriteinen schonken veel aandacht aan huisgodsdienst. Ze waren ervan doordrongen dat de Heere de omgang met de Schrift in het gezin wilde zegenen. Dat besef is onder ons helaas nogal eens weggesijpeld. Om gezinnen daarin (weer) op weg te helpen, gaf de Jeugdbond een boek uit onder de titel: “Voor Zijn aangezicht. Een handreiking voor huisgodsdienst vandaag”. Ds. C.J. Meeuse schreef er onlangs ook een boek over: “Kinderen voor God opvoeden”. Laten de gezinnen zo weer ‘kerkjes in de kerk’ worden. Er staat veel op het spel. Het gaat uiteindelijk om de zaligheid van onze zielen en die van onze kinderen. Paulus was daarvan doordrongen toen hij de Filippenzen erop wees: ‘*Werkt uws zelfs zaligheid met vreze en beven; Want het is God Die in u werkt beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen*’ (Filippenzen 2:12 en 13). Hebben we meer aansporing nodig?

(wordt vervolgd)

L.A. Kroon

U ZIJ AL D' EER

Onder de titel "U zij al d'eer" verscheen een boekje over "Ambtelijke zorg rondom de leesdienst" van de hand van onze geliefde overleden broeder ds. C. de Jongste. Het grootste deel van deze publicatie schreef ds. De Jongste in de nazomer van 2009 toen hij tijdens zijn ernstige ziekte wegens nabehandeling van een operatie in de Ar-nemuidense pastorie verbleef.

Ds. de Jongste heeft in de loop der tijd verschillende publicaties het licht doen zien; dit is zijn laatste geschrift, verschenen kort voordat hij werd afgelost van zijn aardse post. In zijn inleidend woord schrijft de auteur het volgende: 'Hoe overbekend is de zegenbede aan het eind van elke leesdienst. Als een climax klinkt de laatste regel: 'Drie-enig God, U zij al d' eer!' Deze slotzin heeft een algemene strekking. Maar ik wil er tevens mee onderstrepen dat elke leesdienst óók een eredienst is; eer aan God Drie-enig. De titel van dit boekje - "U zij al d' eer!" - is hiermee voor de lezer direct duidelijk.

In dat verband maakt ds. De Jongste duidelijk dat de leesdienst als eredienst een bijzondere, zelfs een heilige zorg vraagt van de ambtsdragers, die daarin voorgaan. Het boekje wil aan de ambtsdragers een handleiding en een handreiking verschaffen. De auteur hoopt echter dat ook gemeenteleden het willen lezen in de hoop dat daardoor bij hen meer inzicht en begrip mogen ontstaan.

Het boekje verschaft veel waardevolle informatie en handreikingen, in de eerste plaats voor ambtsdragers, die in leesdiensten voorgaan, en vervolgens zeker ook voor gemeenteleden, die onder de leesdiensten opgaan. Het boekje maakt duidelijk, en dat is heel belangrijk, dat de leesdienst ook ten volle eredienst is. Van harte zou ik het boekje bij u willen aanbevelen. Enkele dingen wil ik uit deze publicatie aan de orde stellen.

Leesdienst is eredienst

Al direct in het begin van het boekje wordt gewaarschuwd tegen het verzuimen van de leesdiensten. Zeker, de leesdienst heeft altijd iets van een noodoplossing, omdat er een tekort aan predikanten is en daardoor regelmatig

leesdiensten moeten worden gehouden. Maar al is de prediking de "levende bediening", we mogen de leesdienst daarom geen "dode bediening" noemen.

In de leesdienst is niet de voorlezer, maar de auteur van de preek Gods tolk tot het volk. Ds. De Jongste wijst erop dat een overleden prediker in de leesdienst nog spreekt 'nadat hij gestorven is' (Hebr. 11:4). Hij waarschuwt zeer terecht voor het her en der "kerkelijk winkelen" en voor het thuisblijven om dan via de scanner in de woonkamer te kiezen wat ons het meest in de smaak ligt.

Preekkeuze

Een belangrijke zaak is de keuze van de leespreken. De voorlezer moet bedenken dat hij niet op de preekstoel staat om zichzelf te stichten, maar om de gemeente te stichten. Hij heeft zich bij de keuze van de preek voor te houden dat de gemeente uit jongeren en ouderen bestaat, uit meer geïnteresseerden en minder geïnteresseerden, uit onbekeerden en kinderen van God, uit minder en meer geoefenden in de genade. Heeft de gekozen preek, uiteraard vanuit de bepreekte tekst, zoveel mogelijk voor ieder een boodschap? Dat moet een punt van de hoogste zorg zijn bij het uitkiezen van een preek.

De auteur wijst erop dat ds. G.H. Kersten in vroeger jaren regelmatig duidelijke en concrete aanwijzingen gaf als handreiking voor de ouderlingen in de leesdiensten. Hoewel bijvoorbeeld de kruisdominee Cornelis van den Oever vaak het hart van Gods volk mocht verklaren, keurde ds. Kersten bepaalde preken van hem openlijk af omdat ze zo allegorisch waren. Ook waarschuwde hij ervoor om niet achtereen preken te lezen van Joseph Charles Philpot. Deze bekende Engelse prediker kon de gangen van Gods volk op uitnemende wijze uiteenzetten, maar als prediker van de Strict Baptist-gemeenten had hij weinig of geen woorden voor onbekeerden. Letterlijk schrijft ds. Kersten dan in 1928 het volgende: 'Hebt gij niet over het algemeen gemist de ernstige vermaning van de onbekeerde en de drang tot waarachtige bekering van hen, die nog vreemd van Christus zijn? Welnu, dat staat in verband met Philpots beschouwing van de gemeente van op grond van bekering gedoopte leden.'

In het boekje is –terecht- heel veel aandacht voor de preekkeuze. Het is van belang dat de gekozen preek evenwichtig is. In dit verband komt in het boekje heel uitvoerig aan de orde een preek van Thomas Boston over de tekst: 'En nog is er plaats' (Luk. 14:22b). De auteur spreekt daarbij zijn grote waardering uit voor de Schotse prediker Boston, maar dat wil nog niet zeggen dat men dan ook maar elke preek van hem kan lezen. De preek over Luk. 14:22b rekent ds. De Jongste onder de zgn. mottopreken. Dat is een preek waarbij uit een tekst maar één woord of één zin wordt genomen om dan geïsoleerd behandeld te worden. Boston zal daarmee in zijn situatie een bedoeling hebben gehad, maar dergelijke preken krijgen iets eenzijdigs, iets onevenwichtigs.

Ik voeg er zelf nog aan toe dat er van Boston ook series vervolgpreeken zijn uitgegeven, die in nauw verband met elkaar staan. Het is niet verstandig er dan één preek uit te lichten om die te lezen. Als de preken samen een serie vormen, is het verstandig om ze óf allemaal te lezen óf ze helemaal niet te lezen. Als men er één preek uitkiest, kan zo'n preek eenzijdig zijn omdat er maar één bepaald element aan de orde komt. Dan doet men ook geen recht aan Boston, die deze preek gehouden heeft binnen het grotere geheel van een serie vervolgpreeken, waarin ook andere elementen aan de orde komen.

Verantwoordelijkheid van de kerkenraad

Wat betreft de vraag wie er lezen, is de auteur terecht van oordeel dat dit door ouderlingen dient te worden gedaan. Niet alle ouderlingen behoeven te lezen, maar alleen die ertoe bekwaam zijn. Het preeklezen van diakenen dient tot de uitzonderingen te behoren. De uiteindelijke verantwoordelijkheid voor de leesdiensten ligt bij de kerkenraad. Daarom acht ds. De Jongste het gewenst dat dit onderstreept wordt door een handdruk onder aan de kansel, voor en na de dienst. Het is een goede zaak als de preekkeuze op kerkenraadsvergaderingen regelmatig aan de orde komt. De leesprek mag niet te lang zijn. Ds. Kersten wees er in zijn tijd al op dat door te lange preken 'een lezer de duivel in de kerk kan lezen'. In 1922 schreef ds. Kersten: 'Een lezer hebbe oog voor de velerlei hoorders en stelle zich niet tevreden dat enkelen voor zichzelf wel een hele dag zouden willen blijven, omdat het hun in de kerk goed is; maar hij die voorgaat, zoek jong en oud, bekeerd en onbekeerd te stichten en te winnen'.

De auteur stelt ook de vraag aan de orde

of de leesdienst begonnen moet worden met het votum. Hij is van oordeel dat dit een goede zaak is, omdat degene die het votum uitspreekt de tolk is van de gemeente, die daarmee haar afhankelijkheid van Gods zegen uitspreekt.

Iets anders is het natuurlijk met de zegen, die van Godswege op de gemeente wordt gelegd. Dat komt de leesouderling niet toe. Ds. De Jongste wekt dan de indruk dat de Generale Synode in 1974 zou hebben uitgesproken dat ook de leesdiensten met het votum dienen te beginnen. Ik wijs er echter op dat in 1977 (niet in 1974) de synode het omgekeerde adviseerde, als aanbeveling, die zoals altijd bij een aanbeveling niet dwingend werd opgelegd. Het is onder ons echter gebruikelijk geworden dat het in de vrijheid van de plaatselijke gemeente wordt overgelaten om al of niet de leesdiensten met het votum te laten beginnen.

Nog vele andere zaken komen aan de orde als een handreiking voor de leesouderlingen. Er wordt gewezen op het reglement voor de kerkvisitatie, waarin wordt gevraagd of alleen preken worden gelezen van oude schrijvers en predikanten van de Gereformeerde Gemeenten. Waardevol is ook wat de auteur schrijft over het gebed in de leesdiensten. Maar ik zou zeggen: Neem en lees. Zowel ambtsdragers als gemeenteleden kunnen er hun winst mee doen. Ook leesdiensten kunnen tot rijke zegen worden gesteld. Hoeveel gemeenten zijn niet gebouwd onder de leesdiensten.

N.a.v. "U zij al d' eer!, ambtelijke zorg rondom de leesdienst"; paperback, 96 blz.; verkrijgbaar voor kerkenraden bij: H.J.N. de Jongste, Ten Ankerweg 50, 4691 GX Tholen (email: hdejongste@kliksafe.nl), en voor particulieren bij de boekhandel; prijs € 9,95.

Zeist, ds. J.J. van Eckveld

"Leven in de schaduw van de dood", door drs. P.C. Hoek; uitg. Den Hertog, Houten; ISBN 978 90 331 2210 1; 140 blz.; € 17,50.

In het pastoraat wordt de kerk steeds opnieuw geroepen om ernstig zieken en stervenden bij te staan. De hersteld hervormde predikant ds. P.C. Hoek wil met de publicatie "Leven in de schaduw van de dood" behulpzaam

zijn in het uitoefenen van deze taak. Beschreven wordt hoe in het verleden, maar ook in het heden, vanuit verschillende perspectieven uitvoering gegeven werd (en wordt) aan deze pastorale roeping. Tevens schenkt hij aandacht aan de Bijbelse fundering van ziekenbezoek. Wat een zieke lichamelijk, psychisch en geestelijk kan bezighouden, vraagt in ziekenbezoek om een luisterend oor en een opmerkend oog. Vele praktische aanwijzingen geeft de schrijver voor degenen die op ziekenbezoek gaan. Uit eigen ervaring weet de predikant van ernstig ziek-zijn en ziekenbezoek. Hij roept op om in het pastoraat de omstanders niet te vergeten. Het belang van het eerlijk omgaan met de zieke in het licht van Gods Woord stelt de schrijver op meer dan een

plaats aan de orde. Gods Woord gaat onze woorden te boven en spreekt van zonde, gevolgen van de zonde, maar ook van genade. Het werk van de Heilige Geest is onmisbaar in het pastoraat tot bekering en vertroosting. Het gebed dient volgens de schrijver altijd een plaats te hebben aan het ziekbed. Ten aanzien van de omgang met dementerenden had het boek aan kracht gewonnen als de schrijver ook meer recente literatuur had geraadpleegd. Deze opmerking doet echter niets af aan het vele waardevolle dat dit boek biedt in de voorbereiding op ziekenbezoek. Ook ter opscherping van hoe we ziekenbezoek brengen, verdient het aanbeveling kennis te nemen van deze publicatie.

Barendrecht,

ds. L. Terlouw

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK BEROEPEN

Te Arnhem en Hoogvliet i.c.m. Spijkenisse: ds. W. Visscher te Amersfoort;
Te Markham (Canada):
ds. J.B. Zippro te Grand Rapids (U.S.A.);
Te Nijkerk: ds. G.J. van Aalst te Klaaswaal;
Te Rhenen:
ds. G.M. de Leeuw te Ridderkerk.

BEDANKT

Voor Beekbergen:
ds. A. Schreuder te Rijssen-Zuid;
Voor Doetinchem: ds. A.T. Vergunst te Carterton (Nieuw-Zeeland);
Voor Groningen en Terneuzen:
ds. D.W. Tuinier te Aagtekerke;
Voor Opheusden:
ds. A. Schot te Nunspeet;
Voor Ridderkerk-Slikkerveer:
ds. C.G. Vreugdenhil te Vlissingen;
Voor Veenendaal:
ds. G.J.N. Moens te Meliskerke.

■ DOVENDIENST TE DORDRECHT

Op **16 oktober** hoopt stud. A.T. Huizer voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Dordrecht, Mauritsweg 256. Deze dienst begint om 15.00 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

■ INGEBRUIKNAME ADULLAMKERK TE WAARDE

Onder grote belangstelling is op woens-

dagavond 8 september de nieuwe kerk van onze gemeente in gebruik genomen. Op verzoek van ouderling P.J. Francke wordt de dienst begonnen met het zingen van psalm 48:4, waarna oud. L.M. Harthoorn, die tevens voorzitter is van de stuurgroep en bouwcommissie, de kerk officieel overdraagt aan de kerkenraad. In het kort memoreert hij hoe de nieuwe kerk tot stand is gekomen. Er is veel werk verzet, door verschillende commissies en vele vrijwilligers. De Heere was het die ons daarvoor de krachten gaf. Hem alleen komt alle dank en lof toe. Hij sluit de overdracht af met de woorden uit Openb. 1:8, 17-18, waarin de Heere Zichzelf de Alpha en de Omega noemt. De beide Griekse letters zijn op de kanselzuil gegraveerd. Dat de God van de geslachten in dit nieuwe kerkgebouw nog zou mogen werken in harten van jong en oud. Soli Deo Gloria.

Vervolgens draagt dhr. I. Boogaard, van de fa. Boogaard uit Rijssen, het verplaatste en uitgebreide orgel over aan de kerkenraad. Hij geeft een korte toelichting over de wijziging in het orgelfront en laat de nieuwe orgelstemmen door de organist ten gehore brengen. Hij bedankt de kerkenraad voor de verleende opdracht, de VOGG voor de waardevolle adviezen en ook de orgelcommissie voor de fijne wijze waarop samengewerkt mocht worden. Hij wenst dat het orgel gebruikt mag worden in de erediensten tot eer van God.

Aansluitend wordt gezongen psalm 95:1.

Nadat ds. M. Golverdingen votum en groet heeft uitgesproken, wordt onder het zingen van psalm 119:65 de kanselbijbel geopend. Oud. P.J. Francke leest art. 27 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis en Efeze 2: 11-22, waarna de dominee voorgaat in gebed. Ter inleiding op de prediking wordt gezongen psalm 118:1, 10 en 11. De predikant memoreert hoe de gemeente in de achterliggende twintig jaar in omvang is verdubbeld. Het is de Heere geweest, die de harten wilde neigen tot inzet en offervaardigheid. De naam Adullam herinnert aan koning David die een schuilplaats vond in de spelonk, toen hij vervolgd werd door Saul. Het ging hem om David! Hij spreekt de wens uit dat er nog vele zondaren de meerdere David nodig zou mogen krijgen, want in Hem alleen is de Kerk veilig. Daarvan spreken ook de tekstwoorden voor deze dienst, genomen uit Efeze 2:20-22, samengevat in het thema: *De Kerk als het gebouw van God*. De dominee werkte dit uit in een drietal gedachten:

- 1^e De Kerk als het gebouw van God heeft Christus als fundament. Gewezen wordt op het verleden van de Efeziërs toen zij dood waren in zonden en misdaden, maar ook op het werk van de Heere door Woord en Geest in deze gemeente. Zij zijn gebouwd op het fundament der apostelen en profeten, waarvan Jezus Christus de uiterste Hoeksteen is. Waar bouwt u uw zaligheid op? Christus heeft door Zijn lijden en sterven het fundament der zaligheid gelegd voor Gods kerk. Hij is de Rotssteen, Wiens werk volkomen is, de enige levens en stervensgrond van Gods kinderen. Is hij dat ook voor u? Hij wordt u nog verkondigd als de meerdere David. Zie toch op die enige Hoeksteen, op Zijn schoonheid en kostbaarheid, op de vastheid van die Steen.

- 2^e De Kerk als het gebouw van God verrijst door de kracht van Christus. De opbouw van Zijn Kerk kan vergeleken worden met het optrekken van een gebouw. Voortdurend worden er uit genade nog arme zondaren als levende stenen door Hem toegevoegd. De dominee wijst

de kinderen en jongeren erop dat ook voor hen de nieuwe kerk is gebouwd. Hij vraagt: "Weet je waarom je naar de kerk gaat? Omdat daar de Heilige Geest werkt, ook in jonge harten. Zullen jullie daarom vragen? De Heere bouwt Zijn Kerk, ook uit het jonge geslacht".

De Kerk als het gebouw van God kent geen constructiefouten, maar zal verrijzen naar Zijn gemaakt bestek. Dat gebouw is nog niet voltooid. Zijn welbehagen gaat nog voort. Zijn wij reeds ingevoegd als een levende steen in de muren van Zijn gebouw? Dat is geen vanzelfsprekende zaak, want we zijn van nature geestelijk dood en buiten Christus. U kunt nu nog zalig worden door Hem, maar buiten Hem is het rampzalig omkomen.

- 3^e De Kerk als het gebouw van God is woonplaats van de Geest van Christus. Huizen werden in die tijd gebouwd van natuursteen. Deze ruwe uitgehouwen stenen konden zonder bewerking ervan niet ingevoegd worden. Zo werkt de Heere ook nu nog aan Zijn volk. Er moeten stukken af tot ons nut. Dat betekent een stervend leven, Hij moet wassen en ik minder worden. Door Zijn liefde worden de stenen met Hem verbonden en bij elkaar gehouden op het Fundament. In de woestijnreis van dit leven vallen Gods kinderen zichzelf zo vaak tegen, maar ze vallen de Heere niet tegen. Hij weet welk maaksel wij zijn. Zijn Kerk komt thuis. Dan is dit nieuwe kerkgebouw maar een stukje steigerwerk. Dat wil Hij gebruiken om het geestelijke gebouw van de gemeente des Heeren te laten verrijzen door Zijn Woord en Geest. Dan komen arme zondaren tot de belijdenis en bede: "O God! Wees mij zondaar genadig!" Dan wordt de ontmoeting met de meerdere David in de spelonk van Adullam onvergetelijk. Dan zullen zij straks de lofzang mogen aanheffen: "Mijn God U zal ik eeuwig loven, omdat Gij het hebt gedaan."

Na het zingen van psalm 91:1 en het besluiten van de dienst, volgen achtereenvolgens toespraken: burgemeester A.J. Huisman namens de gemeente Reimerswaal, architect L. de Putter, aannemer J.M. van de Velde, dhr. J.N. Nieuwenhuijse namens de financiële commissie i.v.m. het aanbieden van het gedenk- en prekenboek "Gij zijt mijn Schuilplaats" en ds. G.J. Baan als consulent namens de Classis Goes en P.S. Zuid. Ds. Golverdingen bedankt de sprekers voor de gesproken woorden en richt nog een dankwoord tot de orgelbouwer, koster, organist, de VOGG, sectie Kerkbouw en het

Kerkelijk Grootboek, alsmede de plaatselijke kerken en omliggende gemeenten. Ook tot de commissies en de vele vrijwilligers die ervoor hebben gezorgd dat er flink op de kosten bespaard kon worden, richtte de dominee een woord van dank. Tenslotte wordt alle aanwezigen en belangstellenden hartelijk dank gezegd voor de getoonde betrokkenheid en aanwezigheid. Tenslotte laat hij nog zingen psalm 99:8. Daarmede kwam een einde aan deze bijzondere dienst.

Kerkenraad Gereformeerde
Gemeente te Waarde

■ BEVESTIGING/INTREDE KANDIDAAT/DS. G.W.S. MULDER

Bevestigingsdienst

1 september was voor de gemeente een bijzondere dag. Na 23 jaar vacant te zijn geweest, werd kandidaat G.W.S. Mulder door zijn vader ds. P. Mulder bevestigd tot predikant van de gemeente. Hij leidde zijn zoon in tot het dienstwerk met de tekst "En Jezus zeide tot hen: Volgt Mij na, en Ik zal maken dat gij vissers der mensen zult worden" (Markus 1:17). Het thema van de dienst was: "Tot dienaar gesteld" en dit werd uitgewerkt in "Hem volgen" en "Hij zal maken". Veel mensen lijken de Heere Jezus te volgen. Maar van nature is er niemand die de Heere Jezus werkelijk volgt, want hij ziet geen heerlijkheid in Hem. Maar de Heere maakt in het leven van de Zijnen plaats voor Hem en leert Hem volgen. Ook een dienaar wordt geplaatst in de afhankelijkheid van Hem. Hij wordt geroepen om Hem na te volgen in de prediking, in het leiden van de kudde. In het verklaren van het Woord; hoe eenvoudig predikte de Heere Jezus. In het nadrukkelijk aanspreken van alle hoorders. In het separeren; steeds leerde Hij twee wegen. In het prediken van wet en evangelie. In het geven van onderwijs voor pas beginnenden en voor meer geoefenden. Hoe onmogelijk van onze kant, maar als de Heere hartinnemend roept, als Hij het gaat maken, dan mag een dienaar volgen. Omdat Hij de Drager is van het ambt. Bij Hem is dan ook te verkrijgen wat daartoe nodig is. Laat het gebed om de Heilige Geest er mogen zijn bij dienaar en gemeente. Geen dienaar kan mensen bekeren. Maar als de Heere gaat maken, dan gebeuren er wonderen. Dan maakt Hij tot visser en gaat Hij er voor zorgen dat er gevangen wordt. Het Woord moet uitgaan; de Heere zal Zelf voor de vrucht zorgen. De Heere laat tot geestelijk doden spreken en Hij maakt Zelf levend. De Heere bouwt Zelf Zijn Kerk naar Zijn welbehagen en Hij gebruikt daartoe Zijn dienaren.

Na het lezen van het bevestigingsformulier en het antwoord van kandidaat Mulder: "Ja ik, van ganser harte", knielde hij neer onder het zingen van Psalm 20:1. Daarna sprak zijn bevestiger, onder de geopende Bijbel, "God, onze hemelse Vader, Die u geroepen heeft tot dezen heiligen dienst, verlichte u door Zijn Geest, versterke u door Zijn hand, en regere u zó in uw bediening, dat gij daarin behoorlijk en vruchtbaar moogt wandelen, tot grootmaking Zijns Naams, en tot uitbreiding van het Rijk Zijns Zoons Jezus Christus. Amen." Daarna had de handoplegging plaats. Hieraan werd deelgenomen door ds. A.B. van der Heiden: "Dat gevoelen zij in u, hetwelk ook in Christus Jezus was" (Filippensen 2:5), ds. G. Clements: "Hebt acht op uzelf en op de leer; volhard daarin; want dat doende zult gij én uzelf behouden én die u horen" (1 Timotheüs 4:16), ds. A. Moerkerken: "Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden, zegt de Heere der Heirscharen" (Zacharia 4:6b), ds. L. Blok: "Redt degene die ter dood gegrepen zijn, want zij wankelen ter doding zo gij u onttrekt." (Spreuken 24:11) "En Jezus, daarbij komende, sprak zeggende: Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde." (Mattheüs 28:18), ds. G.J. van Aalst: "En een regenboog rondom de troon" (uit Openbaring 4:3) en ouderling C.J. Stolk: "Mijn genade is u genoeg; want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht" (uit 2 Korinthe 12:9). Daarna werd de tot predikant bevestigde kandidaat Psalm 119:9 staande toegezongen. Na een persoonlijk woord tot zijn zoon, familie, kerkenraad en gemeente werd de dienst beëindigd.

Intrededienst

In de avonddienst deed ds. G.W.S. Mulder intrede en bepaalde de gemeente bij "De bediening van Gods Woord" aan de hand van 2 Korinthe 5:20. "Zo zijn wij dan gezanten van Christus' wege." De boodschap die Paulus in dit tekstgedeelte brengt, is een boodschap van de allerhoogste orde. Het is een boodschap van de Heere Zelf. Wij moeten allen geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus. In de prediking wordt de mens schuldig gesteld voor Gods heilig aangezicht. Maar, o wonder van soeverein welbehagen: het heeft Hem van eeuwigheid goed gedacht dat Zijn uitverkoren Kerk in de zaligheid zou delen. Daartoe is Christus Borg geworden. God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende. Deze verzoening doet Hij verkondigen door gezanten. Het gaat dus niet om de gezant, maar om de boodschap die hij moet brengen van zijn Zender.

"Alsof God door ons bade, wij bidden van Christus' wege". Dit bidden betekent niet dat de verzoening afhangt van de beslissing van de mens. Integendeel: "al deze dingen zijn uit God". Wel worden wij zo aangesproken op onze verantwoordelijkheid. God eist Zijn beeld terug. Hier worden wij herinnerd aan onze moedwillige afval van God. God biedt ons Zijn genade aan. Maar van nature volharden wij in onbekeerlijkheid. Wat geeft dat een smart als deze bede kracht gaat doen op ons hart. Dit is geen bede van een mens: achter deze bede staat de drie-enige God. Het is Christus' middelaarsbediening om verloren zondaren schuldig te stellen aan Gods recht en hen tegelijkertijd in te winnen door de bediening van Zijn Geest. Het woord "biddende" ziet op het inwinnende karakter van deze bediening, dat hier de nadruk heeft. Het is Christus' zondaarsliefde die het hart verbreekt. "Laat u met God verzoenen." De prediking draagt vrucht als zondaren verzoend worden met God. In wezen gebeurt dit als een mens wederom geboren wordt. Dat is een eenzijdige genade van God. Deze genade verkondigen wij u; ze wordt geschonken om niet. De troost van deze genade ligt in het beoefenen van het geloof in Christus. Wat maakt de Heilige Geest in Zijn toepassende bediening Hem noodzakelijk. De breuk is immers van onze zijde onherstelbaar. Als ik iets tot mijn zaligheid moet toedoen, is het verloren.

Al mijn liefde en ijver kunnen niet bewerken wat Hij doet. O, hoor toch Wie u hier zo vriendelijk nodigt en bidt: het is Jezus Wiens liefste werk het is om zondaren zalig te maken. God handhaaft Zijn recht. In dat licht is het de ervaring van de kerk dat ze met alles wat ze van Jezus zag en genoot de dood in moet; en dat om eigen schuld. Tenzij de Heere Zelf herstelt in Zijn gunst. Maar Christus heeft 's Vaders deugden verheerlijkt. Het kostte Hem Zijn leven. Maar Hij leeft. Zijn gerechtigheid redt van de dood. Hij is Middelaar van verdienste en van toepassing. In Hem is de vrede met God. Hij doet die ervaren door de werking van de Heilige Geest. "Gemeente van Zoetermeer, zo zijn wij dan gezanten van Christus' wege, alsof God door ons bade; wij bidden van Christus' wege: laat u met God verzoenen." Een persoonlijk woord werd gesproken tot de gemeente, kerkenraad, classis Gouda, andere relaties, familie, kinderen en zijn vrouw. Na de dienst werd de predikant toegesproken door ds. A.B. van der Heiden namens de classis Gouda en de Particuliere Synode Noort-West, ds. M. Karens namens het curatorium van de Theologische school en dhr. A.P. Baaij-

ens namens de studenten van de Theologische School. Ouderling C.J. Stolk sprak namens kerkenraad en gemeente.

Kerkenraad Gereformeerde
Gemeente Zoetermeer

■ VERSLAG VERGADERING CLASSIS MIDDELBURG 10 SEPTEMBER 2010 TE VLISSINGEN

Ds. D.W. Tuinier opent de classisvergadering, namens de roepende kerk van Aagtekerke, met het laten zingen van Psalm 2: 6 en 7 en leest Psalm 2. Daarna gaat hij voor in gebed.

Het moderamen wordt als volgt samengesteld: preses: ds. G.J.N. Moens, assessor: ds. J.M.D. de Heer, quaestor: ouderling B. Sturm en scriba: ouderling S. Riemens.

Er is een schrijven ingekomen van de voorzitter van de Christelijke Jeugdsoos Walcheren. De brief van de classis Middelburg is besproken en zij zien vooralsnog geen reden om aanpassingen aan te brengen in de wijze waarop de jeugdsoos 2connect wordt vormgegeven.

Er zijn twee ingekomen rapporten.

Het Jaarrapport 2009 met de begroting 2010 van het kerkblad Gomarus wordt toegelicht door de administrateur. Een verhoging van de abonnementsprijs is niet noodzakelijk. Een afgevaardigde vraagt of er niet meer vermeld kan worden dan alleen cijfers. De administrateur wijst op de mogelijkheid van een samenvatting van de bespreking van de commissie. Hiertoe wordt besloten.

De notulen van het regionaal Diaconaal Comité worden besproken. Er wordt van gedachten gewisseld over het houden van een GTA bijeenkomst in de classis.

Er zijn drie punten ter behandeling. Allereerst is er een schrijven van de classis Goes. De classis Goes ondersteunt het verzoek van de Classicale Evangelisatie Commissie (CEC) om hieraan twee ambtsdragers uit de classis Middelburg en Tholen toe te voegen. De CEC wil het draagvlak wat breder hebben. De classis stemt hiermee in. De classis vaardigt de volgende broeders af: J.M. Duerink uit Terneuzen en H. Maljaars uit Aagtekerke, eventueel diaken P.L. Geluk van Middelburg-Centrum indien Maljaars besluit deze benoeming niet te aanvaarden. Een afgevaardigde vraagt om meer informatie rondom Merksem, nu blijkt dat er weinig collecten en giften zijn voor de post. Mogelijk kan het in de toekomst toegelicht worden.

Als roepende kerk voor de eerstvolgende classisvergadering wordt de gemeente van Haamstede aangewezen. De vergadering zal gehouden worden op maan-

dag 24 januari 2011 te Middelburg-Zuid, aanvang 9.30 uur.

De preses dankt een ieder voor de inbreng en de goede wijze van vergaderen. Tenslotte verzoekt ds. Moens aan ouderling Wagemaker van de roepende kerk om te eindigen. Hij laat zingen psalm 25:7 en eindigt met dankgebed.

S. Riemens, scriba

■ VERSLAG VERGADERING CLASSIS GOES 13 SEPTEMBER 2010 IN SIONKERK TE GOES

De consulent van de roepende kerk Nieuwdorp, ds. C.J. Meeuse, opent de vergadering met het laten zingen van Psalm 84:3, hij leest dezelfde psalm en gaat vervolgens voor in gebed.

Het memorandum vermeldt de volgende zaken:

Overleden:

* Op 12 maart is overleden diaken I.L. Boot (Kortgene), in de leeftijd van 71 jaar. Hij diende de gemeente van Kortgene ruim 23 jaar als diaken.

* Op 11 augustus is overleden ouderling G. Verschuure (Goes) in de leeftijd van 62 jaar. Hij heeft de gemeente van Goes 17 jaar in het ambt gediend. Eerst 12 jaar als diaken en daarna 5 jaar als ouderling.

Ambtsjubilea:

* Ds. Chr. Van der Poel mocht op 2 september zijn 45-jarig ambtsjubileum herdenken.

* Ouderling L. Nijse (Kapelle): 40 jaar ouderling.

* Ouderling J.A. Bliet (Krabbendijke): 35 jaar ouderling.

* Diaken J. Jansen (Yerseke): 35 jaar diaken.

* Ouderling C. de Frel (Goes): 25 jaar ambtsdrager, eerst 5 jaar ambtsdrager in Dinteloord.

* Ouderling H. van Groningen: 25 jaar ouderling.

* Ouderling D.M. Bijl (Krabbendijke): 25 jaar ambtsdrager, eerst 10 jaar diaken.

* Diaken A. Murre ('s-Gravenpolder): 25 jaar diaken.

Afscheid:

* Ouderling L. Kemeling ('s-Gravenpolder)

* Diaken K.A. Meeuse (Nieuwdorp)

Algemeen:

* Dhr, P.D. den Haan te Nieuwdorp is toegelaten tot de Theologische School.

* De gemeente van Krabbendijke mocht een vernieuwd kerkgebouw in gebruik nemen.

* De gemeente van Waarde mocht een geheel nieuw kerkgebouw in gebruik nemen.

* Op zondag 3 augustus was het 50 jaar geleden dat de gemeente van Kamper-

land geïnstitueerd was. Op zondag 5 september is dit feit herdacht.

* De gemeente Borssele bestaat dit jaar 150 jaar. De preciese datum is niet bekend.

N.a.v. Ps. 84:6^a spreekt de tijdelijke preses een openingswoord: *Welgelukzalig is de mens wiens sterkte in U is.*

Het moderamen wordt als volgt samengesteld: preses ds. G. Hoogerland; assessoren: ds. E. Hakvoort en ds. C. van Krimpen; scriba: oud. S. Boogaard en quaestor: oud. L.J. Goud.

Het financieel jaarverslag Kerkelijk Nieuws wordt door de classis goedgekeurd.

De kerkenraad van Kapelle verzoekt de classis om toestemming om zustergemeenten te benaderen om een collecte, een gift of een lening ten bate van de kerkverbouwing. De kerkzaal zal worden uitgebreid van ca. 800 plaatsen naar 1350 plaatsen. De totale kosten van de verbouwing bedragen ca € 3.000.000. De classis verleent de gevraagde toestemming, waarna ds. Baan de vergadering hartelijk dankt.

De classisdiakenen geven een kort verslag van de werkzaamheden in het jaar 2009. Verschillende vergaderingen zijn bezocht. Er zijn in de classis gelukkig geen bijzondere diaconale zaken aan de orde geweest. Classisdiaken J. Jansen heeft zijn taak beëindigd, hij is opgevolgd door diaken J.H. Dek uit Yerseke. De preses dankt de classisdiakenen voor

het verrichte werk en wenst hen de zegen des Heeren toe.

In het afgelopen jaar mocht het werk van de aangepaste catechisatie zijn voortgang vinden. De classis spreekt haar waardering uit over dit werk. De preses wenst degenen die catechisatie geven van harte sterkte en Gods zegen toe.

Goes vraagt of het terecht is dat leden die in een aanleunwoning bij Rehoboth gaan wonen, lid blijven in hun eigen gemeente. Wanneer er sprake is van verpleging of zorg, dan ligt dit anders, maar mensen uit een aanleunwoning behoren toch in Goes lid te zijn.

Naar aanleiding van deze vraag wordt gesproken over de kerkelijke grenzen. Handhaving is vaak moeilijk. Wanneer echter van de kerkelijke grenzen wordt afgeweken, dan moet daar wel een reden voor zijn. In ieder geval moet er contact zijn tussen de beide kerkenraden die het betreffen.

De kerkenraad van Nisse wordt aangewezen om de classis samen te roepen op woensdag 12 januari 2011.

De preses dankt de koster en de kerkenraad van de roepende kerk hartelijk voor het gedane werk. We mochten gelukkig in eenheid en broederlijkheid vergaderen.. Op verzoek van de preses sluit ouderling J.R. de Visser van Nieuwdorp de vergadering. Hij laat zingen Ps. 115 :7 en gaat daarna voor in dankgebed.

S. Boogaard, scriba

FACTUUR ABONNEMENTSGELD

Bij dit nummer treffen de zelfbetalende abonnees een acceptgiro aan voor de betaling van het abonnementsgeld over de periode **oktober 2010 t/m maart 2011**. Het abonnementsgeld over deze periode bedraagt **€ 12,00**. Bedragen boven de € 12,00 worden bij de verwerking geboekt als overbetaling. Voor de vele overbetalingen die wij al jaren mogen ontvangen zeggen wij u heel hartelijk dank! Zoals u weet komt het positieve exploitatiesaldo van De Saambinder ten gunste van de Emerituskas.

Wilt u bij uw betaling gebruik maken van de acceptgiro en deze betaling a.u.b. **binnen veertien dagen** uitvoeren? Helaas wordt tot nu toe het abonnementsgeld door sommigen erg laat betaald. Dat geeft veel extra administratiekosten. Bij niet-tijdige betaling moet daarom € 2,- extra (invorderings)kosten in rekening gebracht worden.

Indien u via automatische overschrijving of via internetbankieren betaalt, wilt u er dan voor zorgen dat de betaling wordt overgemaakt naar **banknummer 64327 t.n.v. De Saambinder te Woerden** onder vermelding van het **betaalingskenmerk en/of het debiteurnummer?**

Met een tijdige betaling helpt u ons heel erg, er zijn meer dan 18.000 abonnees en het versturen van betalingsherinneringen kost tijd en geld! Mogen wij op u rekenen voor een snelle betaling?

L.J. Goud,
penningmeester De Saambinder

BERICHTEN

■ ZANGBIJEENKOMSTEN

Ede

Samenzangavond rond Hervormingsdag op **zaterdag 30 oktober** in het kerkgebouw Amsterdamseweg 9 te Ede, m.m.v. het gemengd koor "Met Hart en Stem" van de Geref. Gemeente te Veenendaal. Meditatie door ouderling E. van Veldhuizen. Collecte t.b. v. kerkbouw Geref. Gemeente Ede. Aanvang: 19.45 uur.

Gouda

Zangdag op **zaterdag 13 november**, aanvang 10.00 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente van Gouda, waarvoor alle gehandicapten hartelijk welkom zijn. Hieraan verlenen medewerking: het mannenkoor Groot Rotterdam en enkele instrumentalisten. Opening door ds. G.J. van Aalst. Plony Herweijer vertelt een verhaal. Lunch om 12.30 uur. Sluiting om 16.00 uur.

■ VERKOPING INLOOPCENTRUM HET KRUISPUNT TILBURG

Welkom op **zaterdag 16 oktober** op de verkoping/rommelmarkt van Inloopcentrum Het Kruispunt, Offenbachstraat 105 in Tilburg. Van 10.00-16.00 uur zal weer van alles te koop. In de aanwezige hoogwerker kan een ieder genieten van het uitzicht over Tilburg en omgeving!

■ THEMADAG OVER CHR. NAASTENLIEFDE

Themadag "...doe jij desgelijks", te organiseren door Helpende Handen op **zaterdag 6 november**, aanvang 10.00 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente van Gouda, Nieuwe Gouwe Oostzijde 2b. Opening door ds. E. Bakker. Lezing door E. van Hell, directeur Stichting Ontmoeting. Presentatie over chr. naastenliefde m.m.v. diverse plaatselijke Geref. Gemeenten. Vóór de afsluiting om 14.00 uur: lunch en workshops. Kosten: leden Helpende Handen: gratis, niet-leden: € 17,50. Voor informatie: www.helpendehanden.nl/themadag Aanmelden tot **29 oktober a.s.** via deze website.

■ BIJEENKOMST VOOR MENSEN MET SPINA BIFIDA EN/OF HUN OUDERS OF VERWANTEN

Datum: donderdag 18 november, aanvang: 20.00 uur (koffie: 19.30 uur)

Thema: 'Wegwijs in hulpverleningsland'

Spreker: mevrouw M. Sollie consulent persoonlijke dienstverlening bij Helpende Handen Woerden

Locatie: Bethlehemkerk, kerkgebouw van Gereformeerde Gemeente Oudelandseweg 50.

Kosten: leden van Helpende Handen en Op weg met de ander: gratis; niet-leden: € 5 p.p.

Meer informatie:

www.helpendehanden.nl

Aanmelden: info@helpendehanden.nl of 0348 48 99 70.

■ THEMA 'EPILEPSIE EN DE PASTORALE ZORG'

Dhr. W. Visser, ouderling Geref. Gemeente te Nunspeet en bestuursmanager Eliëzer en Obadjaschool te Zwolle, zal tijdens een bijeenkomst van de contactgroep Epilepsie van Helpende Handen op **zaterdag 13 november** ingaan op de pastorale zorg voor mensen met epilepsie.

Tijd: 10.00 uur (koffie: 9.30 uur) - 12.30 uur (inclusief broodmaaltijd)

Locatie: Centraal Bureau Geref. Gemeenten te Woerden.

Kosten: leden van Helpende Handen en Op weg met de ander: gratis niet-leden: € 12,50 p.p. (incl. broodmaaltijd; zonder maaltijd: € 7,50)

Meer informatie:

www.helpendehanden.nl

Aanmelden:

epilepsie@helpendehanden.nl

of 0348 48 99 70

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 17 OKTOBER 2010

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. Tuinier en 14.30 uur leesdienst; Aalburg 9.30 en 18.00 uur stud. Huijser; Aalst 14.30 uur ds. Van Gelder; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 19.00 uur ds. Golverdingen; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Andijk 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. Heijkamp; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur ds. Tanis; Barendrecht 10.00 en 17.00 uur ds. Mijnders; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. Van Rijswijk; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. Bredeweg; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. Vermeij; Benthuzen 9.30 en 18.00 uur ds. Van Eckeveld; Bodegraven 10.00 uur ds. Van Aalst en 18.30 uur ds. Van Gelder; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. Golverdingen; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. P. Mulder; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Delft 16.30 uur ds. Driessen; Dirksland 10.00 en 18.00 uur leesdienst; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Ede (Nieuwe Kerk, Verl. Maanderweg 33) 19.00 uur ds. Boeder; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. Van Manen; Enkhuizen 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Enschede 16.00 uur ds. J. Karels; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. Meeuse en 14.00 uur leesdienst; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Gouda 9.30 en

16.30 uur ds. Clements; 's-Gravenhage 10.00 en 16.00 uur stud. Baaijens; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. Hakvoort en 14.00 uur leesdienst; 's-Gravenzande 9.30 en 15.30 uur leesdienst; Haamstede 15.00 uur ds. De Heer; Hardinxveld-Giesendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. Joosse; Herkingen 10.00 en 18.00 uur ds. Bakker; Hilversum 19.00 uur ds. Visscher; Hoofddorp 19.00 uur ds. Van der Net; Houten 11.00 en 17.00 uur leesdienst; Kampen 9.30 uur ds. Kleppe en 18.30 uur ds. Schot; Kamperland 14.30 uur ds. Meeuse; Kapelle-Biezelinge 9.30 en 18.00 uur ds. Baan en 14.00 uur leesdienst; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Kootwijkerbroek 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. Beens; Kortgene 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. C. Harinck; Krabbendijke 9.30 en 14.00 uur ds. F. Mulder en 18.00 uur ds. Moens; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. Silfhout; Kruiningen 9.30 en 18.00 uur ds. Hoogerland en 14.00 uur leesdienst; Leiderdorp 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. Van der Net; Lelystad 9.30 en 16.00 uur ds. Kattenberg; Lisse 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Meeuwen 15.30 uur stud. Huijser; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. Moens; Melissant 15.00 uur ds. Bakker; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. De Heer en 14.00 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30, 14.00 en

18.30 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. Maljaars; Mijdrecht 10.00 uur ds. Terlouw; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur (doventolk) leesdienst; Naaldwijk 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Nieuwdorp 14.30 uur ds. Labee; Nieuwe Tonge 10.00 en 18.00 uur ds. P. Blok; Nieuwer ter Aa 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. Verweij; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur leesdienst; Nijkerk 14.30 uur ds. Van Rijswijk; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. Schot; Ooltgensplaat 18.00 uur ds. Van Aalst; Oostburg 15.00 uur ds. Baan (H.D.); Oosterend-Texel 10.00 en 16.00 uur ds. Brugge; Oostkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. Labee; Opheusden 18.30 uur stud. Visser; Opperdoes 18.30 uur ds. Kattenberg; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Pater; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Puttershoek 15.00 uur ds. Pater; Rhenen 10.00 uur (H.D.) ds. Van Gelder en 18.00 uur ds. Kleppe; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. De Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 19.00 uur ds. Joesse; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. Van Dieren en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. De Wit; Rijssen-Zuid 9.30, 14.30 en 18.30 uur leesdienst; Rilland-Bath 14.30 uur ds. Tuinier; Rotterdam-Alexanderpolder 16.30 uur ds. Paul; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. Boogaard; Rotterdam-Zuidwijk 19.00 uur ds. Clements; Scherpenisse 9.30, 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Scheveningen 10.00 uur ds. Driessen en 18.30 uur stud. Baaijens; Sint Philipsland 15.00 uur ds. Maljaars; Sliedrecht (Middeldiepstraat 31) 12.00 en 19.00 uur leesdienst; Spijkenisse 19.00 uur ds. Silfhout; Sprang-Capelle 14.30 uur ds. Melis; Stolwijk 10.00 uur ds. Paul

en 15.00 uur ds. Verschuure; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. Boeder; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. Van Belzen; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. De Waard; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Veenendaal 9.30 en 15.30 uur stud. Visser; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waarde 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Werkendam 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. Karens; Westkapelle 9.30, 14.00 en 18.30 uur ds. Schreuder; Westzaan 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. Gunst; Woerden 18.30 uur ds. Verschuure; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. Van Krimpen en 14.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Zwolle 9.30 uur ds. J. Karels en 15.00 uur ds. Van Manen.

■ DINSDAG 19 OKTOBER 2010

Amersfoort 19.30 uur ds. Visscher; Elspeet 19.30 uur ds. Van Manen; Genemuiden 19.30 uur ds. Verschuure (voor de GBS); Hoogvliet 19.45 uur stud. Baaijens; Kortgene 19.30 uur ds. Hakvoort; Oostvoorne 19.30 uur ds. Baan; Opperdoes 19.30 uur ds. Gunst; Rilland-Bath 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. Van Krimpen; Uddel 19.30 uur ds. Mouw; Urk 19.30 uur ds. Van Belzen; Westzaan 19.30 uur ds. Verweij; Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. Schipper.

■ WOENSDAG 20 OKTOBER 2010

Aalburg 19.30 uur ds. Bakker; Aalst 19.30 uur ds. Visscher; Drachten 19.30 uur ds. Schot; Groningen 20.00 uur ds. Kattenberg; Hardinxveld-Giessendam 19.30

uur ds. Beens (voor de GBS); Hoofddorp 19.45 uur ds. Joesse; Krabbendijke 14.30 uur ds. Hoogerland (huw.bev.); Meliskerke 19.30 uur ds. Moens; Mijdrecht 19.30 uur ds. De Leeuw; Opheusden 19.30 uur ds. Verweij; Poederoyen 19.30 uur ds. Verschuure; Rijssen-West 19.30 uur ds. Bredeweg (voor de Zending); Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. Van Belzen; Spijkenisse 19.45 uur ds. Baan; Werkendam 19.30 uur ds. Karens.

■ DONDERDAG 21 OKTOBER 2010

Bodegraven 19.30 uur ds. Schot; Borssele 19.30 uur ds. Terlouw; Genemuiden 19.30 uur ds. Hogchem; Hardinxveld-Giessendam 14.30 uur ds. W.J. Karels (huw.bev.) Kamperland 19.30 uur ds. Baan; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. Van Belzen; Kootwijkerbroek 19.30 uur ds. Beens; Melissant 19.30 uur ds. Van Manen; Oosterland 19.30 uur ds. De Heer; Puttershoek 19.30 uur ds. Schipper; Ridderkerk 19.30 uur ds. De Leeuw.

■ VRIJDAG 22 OKTOBER 2010

Capelle a/d IJssel-Middelwatering 14.30 uur ds. Silfhout (huw.bev.); Nieuwdorp 14.30 uur ds. Meeuse (huw.bev.); Scherpenisse 14.30 uur ds. Bakker (huw.bev.).

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar ('t Wuiver 2-a) 10.00 en 16.30 uur ev. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur ev. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6-l) 9.30 en 15.30 uur ev. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2-c) 9.30 en 16.00 uur ev. S. de Visser; Merkssem (Oude Bareillei 64) 10.00 en 17.00 uur ev. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur ev. H.J. van den Boogaart.

ADVERTENTIES

Na het overlijden van mijn innig geliefde man, onze geliefde zorgzame vader, lieve opa en geliefde zoon

Leendert Jumelet

ontvingen wij, zowel persoonlijk als schriftelijk, zeer veel blijken van medeleven. Wij willen u hiervoor oprecht bedanken.

L.W. Jumelet-van Driel
Kinderen en kleinkinderen

A. Jumelet-van der Burg

Rotterdam, oktober 2010

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

HARKES *Persoonlijke zorg voor uw begrafenis*
Begravenissen
Telefoon (0172) 21 21 22
Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop
Wij verzorgen alleen begravenissen
Dag en nacht bereikbaar - overal te ontbieden

Te huur in Canada, een
vakantiewoning dichtbij Norwich (Ontario). Tel. 001519 688 0947.
Hollands sprekend.

begrafenisverzorging

Wij verzorgen begrafenissen
(geen crematies) op de gehele Veluwe,
in Kampen e.o. en in Rijssen e.o.

Begrafenisverzoegers

G. v.d. Berg | D. Markusse | B.F. Nijhof | B. Vos

Nunspeet, Elburg e.o. T (0341) 253 813
Kampen e.o. T (038) 3332 383
Rijssen e.o. T (0548) 540 053
overige plaatsen en b.g.g. T (0577) 401 689

Begrafenisverzorging Vos
Aardhuisweg 74, 3888 MG Uddel
T (0577) 401 689

Vertrouwd verzorgd

www.stolkorgels.nl

Johannus
Eminent
Monarke
Domus

Ook
occasions

Nieuwerkerk a/d IJssel, Vrijheidslaan 55
(0180) 31 56 52

Filialen in: Krabbendijke - Beesd - Nederhemert - Papendrecht

Begrafenis Verzorging Tollenaar

Voltastraat 21, 4532 LG Terneuzen
Tel. 0115-612554 - Geen crematies

Koeling in uw Kerk(gebouw)

Voor elk probleem? Bel AKTIE

Tel: 010-4517471

CO2 metingen

Advies en installatieburo

Voor een vrijblijvende offerte

aktie@klikSAFE.nl

Kraamzorg & Thuiszorg

900 zorgverleners staan voor u klaar!
Voor identiteit en kwaliteit.

Bel voor meer informatie over
kraamzorg, wijkzorg, verpleging of
(huishoudelijke) verzorging:
0342 - 42 23 24.

Of wordt zelf RST Zorgverlener!
Reageer via 0342 - 40 54 65 of
info@rstzorg.nl.

Identiteit
Kwaliteit!

Tel. (0342) 42 23 24

Burg. Kuntzelaan 27-a • Postbus 154
3770 AD Barneveld • Fax (0342) 42 25 50
www.rstzorg.nl • E-mail: info@rstzorg.nl

Tel. (010) 458 31 12

Dag en nacht bereikbaar Overal te ontbieden

D.W. Schipper
010-450 66 26
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Kinderen willen leren en lezen

Kinderbijbels spreken
een heldere taal.
Uw gift helpt hierbij.

HUDSON TAYLOR
Stichting Bijbelse Hulpverlening China

3473-76.029 t.n.v. Hudson Taylor/SBHC te Rhenen
Voor info: 06-200 13 173 of www.hudsonstaylor.nl

圣经文字

Bejaarden in Nazareth-Illit in de knel

De plaatselijke overheid kan onvoldoende ondersteuning bieden. Het Deputaatschap voor Israël helpt en heeft mogelijkheden om het Evangelie aan deze mensen door te geven.

Israël verdient... onze steun!

Uw gift is welkom
op nr. 4618 63 723
t.n.v. Deputaatschap voor Israël

Postbus 400
3440 AK Woerden
Tel. 0348 – 489 929
E-mail: info@boardforisrael.nl

 E. Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafenisondernemingtreur.nl
info@begrafenisondernemingtreur.nl

Begrafenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begravenissen

Het Gemengd koor Bel Canto te Zwolle heeft vanwege het 40 jarig bestaan een CD opgenomen olv H. Leusink. Organist H. Beens. Deze CD kreeg de volgende titel mee: **"In grazige weiden"**. De prijs bedraagt 17.50 euro. En de opbrengst is voor de verbouwing van ons kerkgebouw van Zwolle. Wanneer u de CD wilt bestellen kunt u dit doen via E vd Waardt
cdblento@solcon.nl

begrafenisverzorging Den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, Den Haag en omstreken. Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling. Geen crematies.

 T. den Hollander
P.N. den Hollander
Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509
www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

ds. A. Hofman
Die oren heeft die hore
brieven aan de zeven gemeenten

14.95
excl. verzendkosten 3,50

Die oren heeft die hore
Zeven brieven aan de zeven gemeenten

Ten behoeve van kerkbouw van de **Geref. Gemeente te Aalburg** verscheen dit boek met 9 preken. Op eenvoudige wijze behandelt ds. A. Hofman (1912-1990) de brieven aan de zeven gemeenten. Het blijken hoogst actuele brieven die de Kerk, ook van vandaag, veel onderwijs bieden. Geb. 152 blz.

Met een voorwoord van ds. P. Melis.

BESTELBON

Zend mij exempla(r)en van het boek "Die oren heeft die hore" van ds. A. Hofman. Bij de levering ontvang ik een factuur van de bestelde boeken die ik per omgaande zal voldoen.

Naam:
Adres:.....
Postcode:.....
Telefoonnr.:.....

Deze bon in een gefrankeerde envelop sturen naar: de heer A. Versteeg, Katalijnestraat 22, 4261 BM Wijk en Aalburg. Telefonisch bestellen kan ook: (0416) 69 25 67 of per email: adverste@planet.nl

Actie geldig tot 1 december 2010

Orgelbouw Advies Commissie
een betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische vraagstukken

 Vereniging van Organisten der Gereformeerde Gemeenten

Neem voor meer informatie contact op met
Dhr. H. den Hollander
Tel. (010) 435 44 35

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING G. WEGENAAR

Buurtlaan West 26 tel. 0318-526641
3905 JR Veenendaal www.wegenaar.nl

Geachte heer/mevrouw, heeft u een woonruimte te huur in de omgeving **Ridderkerk/H.I.Ambacht?** Ik ben een 20-jarige vrouw en met spoed op zoek naar een **woonruimte**. Helpt u mij? Belt u gerust naar 06-33613128. Alvast bedankt.

Een presentatie over evangelisatie.

- Geestelijke nood in Nederland
- Bijbelse opdracht van evangelisatie
- Evangelisatie op de posten
- Evangelistie vanuit de gemeenten
- Praktijkvoorbeelden
- Vragenbeantwoording

Voor kerkenraden, verenigingen of commissies komt onze voorlichter 's avonds of overdag graag langs om een mooie presentatie te laten zien over het evangelisatiewerk in ons land. Informatief, bezinnend en praktisch!

 DEPUTAATSCHAP EVANGELISATIE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Bel onze voorlichter dhr. C.W. van Haften: Tel. 0341-253588. Presentatie op scholen (met een lesbrief) is ook mogelijk.

Themadag '...doe gij desgelijks'

helpende
handen staat
naast je

D.v. zaterdag 6 november 2010

Helpende Handen organiseert een themadag over zorg in de gemeente.

Opening: ds. E. Bakker

Lezing: E. van Hell, directeur Stichting Ontmoeting

Presentatie en workshops: kerkelijke gemeenten over praktisch zorg dragen

Kosten: Leden gratis en niet leden € 17,50

Locatie: Kerkgebouw Gereformeerde Gemeente, Nieuwe Gouwe O.Z. 2b, Gouda

Tijd: 10.00 - 14.00 uur

Meer informatie en aanmelden:
www.helpendehanden.nl/themadag of 0348 48 99 70

De Saambinder Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Wvd. hoofdredacteur:

ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur:

ds. C. Neele
Hyacinthenstraat 1, 2161 XN Lisse,
tel. 0252-413800, fax 0252-420471
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl
Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasterdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties **uiterlijk maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 0,95 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentie-adres

Noord-Amerika:
Mr. Clarence Bleeker, 1233 Leffingwell Av,
N.E., Grand Rapids, Michigan, U.S.A. 49505.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van: de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Bjanssen Begrafenisverzekering 0113 - 34 03 07

Wij verzorgen begrafenissen in geheel Zuid- en Noord Beveland

Wilsbeschikking kunt u bij ons aanvragen
"Zo wil ik het als mijn sterven daar is"

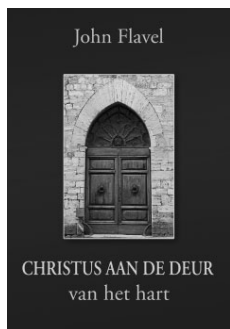
Havikskruid 10, 4421 MN Kapelle,
Mobiel 06 53 23 73 20
www.begrafenisverzekering-janssen.nl

Geen crematies

In de **herfstvakantie** lekker genieten in **Kammerland** in onze rustig gel. vak. woning
Bel dan snel, bezet wk 42
tel. 0113-351899 of 06-20417592

Uddel. Te huur: vakantiewoning voor 2 personen.
Voor info: 06-118416

NIEUWE UITGAVEN

JOHN FLAVEL

Christus aan de deur van het hart

Elf preken behandelen alle aspecten van Openbaring 3:20: 'Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop.' Drie dingen zijn hierin kenmerkend: de heerlijkheid en de uitgestrektheid van Christus' nodiging, de verantwoordelijkheid van de mens, en het onmisbare werk van de Heilige Geest in het openen van het hart voor Christus.

300 blz. gebonden, 33123108

26,90

DS. J. MIJNDERS

De Roos van Saron

Tien preken over het Hooglied

Het veertigjarig ambtsjubileum van ds. J. Mijnders was aanleiding om een bundel met tien preken over het Hooglied uit te geven. Het Hooglied van Salomo is een gouden kleinood.

Daarin wordt voorgesteld wat de bruid, Gods Kerk, aan die gezegende Bruidegom verbindt. Dat is de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat.

181 blz. gebonden, 33123078

15,90

IN UW BOEKHANDEL VERKRIJGBAAR

Den Hertog uitgeverij

Tel. (030) 637 34 34
E-mail: boeken@hertog.nl
www.hertog.nl

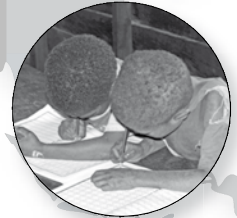
Handen van de kerk wereldwijd

**Dominicaanse
Republiek**
Gezondheidszorg

Darfur
Noodhulp

Papua
Alfabetisering

Peru
Aandacht en liefde
voor straatkinderen

Zuid-Afrika
Strijd tegen HIV / Aids

HANDEN VAN DE KERK
**Bijzondere
Noden**

GIRO 307447 Woerden

Help mee!

- Steun ons werk met een gift
- Nodig ons uit voor een gemeentevond of op vereniging

DEPUTAATSCHAP TOT HULPVERLENING IN BIJZONDERE NODEN VAN DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN
Houttuinlaan 7 • 3447 GM Woerden • T 0348 48 99 10 • E bijzonderenoden@cbgg.nl • I www.bijzonderenoden.nl

Abonnee worden?

Nieuwste boek ds. Moerkerken gratis!

Daniël is het jongerenblad dat actueel, aansprekend en bezinnend tegelijk is. Nieuwe abonnees krijgen óf de laatste nummers van *Daniël* in 2010 gratis óf ontvangen het nieuwste boek van ds. A. Moerkerken, *Zin en mening*. * *Daniël* kost € 30 per jaar.

Het boek *Zin en mening. Een bezinning op de uitleg van de Heilige Schrift* is bedoeld als hulpmiddel om de betekenis van de Bijbel beter te begrijpen. Dit boek vertelt over de theorie, de methodiek, de praktijk en de geschiedenis van de uitleg van Gods Woord. Het boek is geschreven voor gemeenteleden en belangstellende jongeren. Het boek kost in de boekwinkel € 15,90.

Vul de bon in op www.jbgg.nl/daniel

Fam./dhr./mw.**

Voorletter(s): _____ Tussen-voegsel (voluit): _____ Achternaam: _____

Adres: _____

Postcode: _____ Woonplaats: _____

Bank- of gironr.: _____ Geboortedatum: _____ (dd-mm-jjjj)***

Ik kies voor:

laatste nummers van *Daniël* in 2010 gratis gratis boek *Zin en mening*

* Voorwaarde laatste nummers gratis: abonnement loopt tenminste door tot eind 2011. Voorwaarde boek *Zin en mening* gratis: abonnement loopt tenminste door tot eind 2012. ** Doorhalen wat niet van toepassing is. *** Van de rekeninghouder

Opsturen naar: Jeugdbond Gereformeerde Gemeenten, Antwoordnummer 2108, 3440 VB Woerden

Den Hertog uitgeverij

